

	Inventaris Wob-verzoek W21-04								
		wordt verstrekt				weigeringsgronden			
nr.	Aanvraagdossier 20174310	reeds openbaar	niet	geheel	deels	10.1.c	10.2.e	10.2.g	11.1
1	E-mail van CCD aan VGH, betreffende reservering van projectaanvraagnummers, d.d. 8 december 2017				x		x	x	
2	Aanvraagformulier (ontvangststempel), d.d. 21 december 2017				x		x	x	
3	Bijlage 1, Project Proposal, d.d. 18 december 2017			x					
4	Bijlage 2, Description Animal Procedure, d.d. 18 december 2017			x					
5	Bijlage 2, Description Animal Procedure, d.d. 18 december 2017			x					
6	Bijlage 2, Description Animal Procedure, d.d. 18 december 2017			x					
7	Bijlage 1, Project Proposal, d.d. 18 december 2017			x					
8	Bijlage 3, NTS			x					
9	Bijlage 3, NTS			x					
10	Bijlage 3, NTS			x					
11	Bijlage 4, Inkooporder, d.d. 18 december 2017				x		x	x	
12	E-mail van CCD, inzake factuur, d.d. 22 december 2017				x		x	x	
13	Factuur, d.d. 22 december 2017			x					
14	E-mail van CCD, inzake ontvangstbevestiging, d.d. 22 december 2017				x		x	x	
15	Ontvangstbevestiging, d.d. 22 december 2017				x		x	x	
16	Adviesaanvraag DEC, d.d. 22 december 2018				x		x	x	
17	DEC-advies, d.d. 29 januari 2018				x		x	x	
18	Terugkoppeling CCD aan VGH, d.d. 21 februari 2018				x		x		
19	Terugkoppeling CCD aan DEC, d.d. 21 februari 2018				x		x	x	
20	Reactie VGH op terugkoppeling CCD, d.d. 22 februari 2018				x		x		
21	Reactie CCD op e-mail VGH, d.d. 23 februari 2018				x		x	x	

22	Terugkoppeling VGH op vragen CCD, d.d. 13 maart 2018				x		x	x	
23	E-mail inzake beschikking, d.d. 19 maart 2018				x		x	x	
24	Beschikking, d.d. 19 maart 2018				x		x	x	
25	Bevestiging CCD aan DEC inzake vergunning, d.d. 22 maart 2018				x		x	x	
26	Tabel ongerief handelingen versie 2			x					
27	Interne e-mail CCD inzake nieuwe aanvraag, d.d. 21 december 2017				x		x		
28	Interne e-mail CCD inzake factuur behorend bij nieuwe aanvraag, d.d. 22 december 2017				x		x		
29	Interne e-mail CCD inzake nieuwe aanvraag, d.d. 22 december 2017				x		x		
30	Interne Adviesnota, concept met opmerkingen, d.d. 19 februari 2018				x		x		x
31	Interne CCD memo inzake Adviesnota, d.d. 13 maart 2018				x		x		x
32	Interne e-mail CCD inzake administratieve afhandeling aanvraag, d.d. 16 maart 2018				x		x		
33	Interne e-mail CCD inzake ondertekening bschikking, d.d. 19 maart 2018				x		x		
34	Interne e-mail CCD inzake ondertekening bschikking, d.d. 19 maart 2018				x		x		
35	Interne e-mail CCD inzake verzoek tot publicatie NTS, d.d. 22 maart 2018				x		x		

Van: Info-zbo
Verzonden: vrijdag 8 december 2017 11:38
Aan: 'IvD WR'; 'Info-zbo (info@zbo-ccd.nl)'
Onderwerp: RE: aanvraag 4 projectnummers

Geachte mevrouw 10.2.e

Op uw verzoek reserveren wij, vooruitlopend op uw aanvraag, het onderstaande projectaanvraagnummers:

- AVD4010020174308 Duur van bescherming van vaccine tegen IBV en EDS
- AVD4010020174309 Verkrijgen van SPF-dieren m.b.v. keizersnede t.b.v. wetenschappelijk onderzoek
- AVD4010020174310 Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers
- AVD4010020174311 Incidenteel verkrijgen van weefsels of bloedmonsters t.b.v. onderzoek

Gelieve deze nummers te gebruiken in alle met ons over deze projecten gevoerde correspondenties.

Let wel: het toekennen van deze projectaanvraagnummers betekent geenszins dat de beoordelingstermijn al gestart is.

Deze termijn start pas bij het indienen van de projectaanvraag.

Met vriendelijke groet,
10.2.e

Namens:
Centrale Commissie Dierproeven www.centralecommissiedierproeven.nl
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
T: 0900-2800028
Email: Info-zbo@rvo.nl

Van: IvD WR [mailto:10.2.g]
Verzonden: woensdag 7 december 2017 10:24
Aan: 'Info-zbo (info@zbo-ccd.nl)'
Onderwerp: aanvraag projectnummers

L.S.,

Graag ontvang ik projectnummers voor onderstaande 4 projecten:

- AVD401002017xxxx Duur van bescherming van vaccine tegen IBV en EDS
- AVD401002017xxxx Verkrijgen van SPF-dieren m.b.v. keizersnede t.b.v. wetenschappelijk onderzoek
- AVD401002017xxxx Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers
- AVD401002017xxxx Incidenteel verkrijgen van weefsels of bloedmonsters t.b.v. onderzoek

Met vriendelijke groeten,

10.2.e

secretaris DEC-WUR en IvD-WR

10.2.g

aanwezig: ma+di:8-16:30, wo+do: 8-12

Dit bericht is uitsluitend bestemd voor geadresseerde. Het bericht kan vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik door derden of openbaarmaking van dit bericht zonder toestemming van de Animal Sciences Group is niet toegestaan. Als u dit bericht per abuis heeft ontvangen, wordt u verzocht het te vernietigen en ons te informeren.

21 DEC. 2017

AVD4010020174310

Aanvraag

Projectvergunning Dierproeven

Administratieve gegevens

- U bent van plan om één of meerdere dierproeven uit te voeren.
- Met dit formulier vraagt u een vergunning aan voor het project dat u wilt uitvoeren. Of u geeft aan wat u in het vergunde project wilt wijzigen.
- Meer Informatie over de voorwaarden vindt u op de website www.zbo-ccd.nl of in de toelichting op de website.
- Of bel met 0900-2800028 (10 ct/min).

1 Gegevens aanvrager

1.1	Heeft u een deelnemernummer van de NVWA? Neem voor meer informatie over het verkrijgen van een deelnemernummer contact op met de NVWA.	☒ Ja > Vul uw deelnemernummer in ☐ Nee > U kunt geen aanvraag doen	40100
1.2	Vul de gegevens in van de instellingsvergunninghouder die de projectvergunning aanvraagt.	Naam instelling of organisatie Naam van de portefeuillehouder of diens gemachtigde KvK-nummer	Stichting Wageningen Research dr. 10.2.e 09098104
1.3	Vul de gegevens van het postadres in. Alle correspondentie van de CCD gaat naar de portefeuillehouder of diens gemachtigde en de verantwoordelijke onderzoeker.	Straat en huisnummer Postbus Postcode en plaats Iban Tenaamstelling van het rekeningnummer	10.2.g
1.4	Vul de gegevens in van de verantwoordelijke onderzoeker	(Titel) naam en voorletters Functie Afdeling Telefoonnummer Email adres	10.2.e ☐ Dhr. ☒ Mw.

1.5	(Optioneel) Vul hier de gegevens in van de plaatsvervangende verantwoordelijke onderzoeker.	(Titel) naam en voorletters	10.2.e	☒ Dhr. ☐ Mw.
		Functie		
		Afdeling		
		Telefoonnummer		
		Email adres		
1.6	(Optioneel) Vul hier de gegevens in van de persoon die er verantwoordelijk voor is dat de uitvoering van het project in overeenstemming is met de projectvergunning.	(Titel) naam en voorletters		☐ Dhr. ☐ Mw.
		Functie		
		Afdeling		
		Telefoonnummer		
		Email adres		
1.7	Is er voor deze projectaanvraag een gemachtigde?	☐ Ja > Stuur dan het ingevulde formulier Melding Machtiging mee met deze aanvraag		
		☒ Nee		

2 Over uw aanvraag

2.1	Wat voor aanvraag doet u?	☒ Nieuwe aanvraag > Ga verder met vraag 3
		☐ Wijziging op (verleende) vergunning die negatieve gevolgen kan hebben voor het Dierenwelzijn
		Vul uw vergunde projectnummer in en ga verder met vraag 2.2
		☐ Wijziging op (verleende) vergunning die geen negatieve gevolgen kan hebben voor het Dierenwelzijn
		Vul uw vergunde projectnummer in en ga verder met vraag 2.3
2.3	Is dit een wijziging voor een project of dierproef waar al een vergunning voor verleend is?	☐ Ja > Beantwoord dan in het projectplan en de niet-technische samenvatting alleen de vragen waarop de wijziging betrekking heeft en onderteken het aanvraagformulier
		☐ Nee > Ga verder met vraag 3

2.3	Is dit een melding voor een project of dierproef waar al een vergunning voor is verleend?	☐ Nee > Ga verder met vraag 3
		☐ Ja > Geef hier onder een toelichting en ga verder met vraag 6

3 Over uw project

3.1	Wat is de geplande start- en startdatum	1-1-2018
	Wat is de geplande einddatum van het project?	31-12-2022
3.2	Wat is de titel van het project?	Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers
3.3	Wat is de titel van de niet-technische samenvatting?	Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers
3.4	Wat is de naam van de Dierexperimentencommissie (DEC) aan wie de instellingsvergunninghouder doorgaans haar projecten ter toetsing voorlegt?	Naam DEC DEC Wageningen UR
		Postadres Droevendaalsesteeg 4, 6708 PB Wageningen
		E-mailadres 10.2.g

4 Betaalgegevens

4.1	Om welk type aanvraag gaat het?	☒ Nieuwe aanvraag Projectvergunning € 1035,-
		☐ Wijziging €
4.2	Op welke wijze wilt u dit bedrag aan de CCD	☐ Via een eenmalige incasso
		☒ Na ontvangst van de factuur

voldoen.
Bij een eenmalige incasso geeft u toestemming aan de CCD om eenmalig het bij 4.1 genoemde bedrag af te schrijven van het bij 1.2 opgegeven rekeningnummer.

5 Checklist bijlagen

5.1 Welke bijlagen stuurt u mee?

Verplicht

Projectvoorstel + 1 bijlage

Niet-technische samenvatting

Overige bijlagen, indien van toepassing

Melding Machtiging

Bestelorder WUR1119665

6 Ondertekening

6.1 Print het formulier uit, onderteken het en stuur het inclusief bijlagen via de bevestigde e-mailverbinding naar de CCD of per post naar:

Ondertekening door de Instellingsvergunninghouder of gemachtigde (zie 1.6). De ondergetekende verklaart:

- dat het projectvoorstel is afgestemd met de Instantie voor Dierenwelzijn.
- dat de personen die verantwoordelijk zijn voor de opzet van het project en de dierproef, de personen die de dieren verzorgen en/of doden en de personen die de dierproeven verrichten voldoen aan de wettelijke eisen gesteld aan deskundigheid en bekwaamheid.

Centrale Commissie
Dierproeven Postbus 20401
2500 EK Den Haag

- dat de dieren worden gehuisvest en verzorgd op een wijze die voldoet aan de eisen die zijn opgenomen in bijlage III van richtlijn 2010/63/EU, behalve in het voorkomende geval de in onderdeel F van de bijlage bij het bij de aanvraag gevoegde projectvoorstel gemotiveerde uitzonderingen.
- dat door het ondertekenen van dit formulier de verplichting wordt aangegaan de leges te betalen voor de behandeling van de aanvraag.
- dat het formulier volledig en naar waarheid is ingevuld.

Naam	10.2.e	_____
Functie	gemandateerd verg.	_____
Plaats	Wageningen	_____
Datum	18-12-2017	_____
Handtekening		_____

10.2.e

**Form
Project proposal**

- This form should be used to write the project proposal of animal procedures.
- The appendix 'description animal procedures' is an appendix to this form. For each type of animal procedure, a separate appendix 'description animal procedures' should be enclosed
- For more information on the project proposal, see our website(www.zbo-ccd.nl).
- Or contact us by phone (0900-2800028).

1 General information

1.1	Provide the approval number of the 'Netherlands Food and Consumer Product Safety Authority'.	40100
1.2	Provide the name of the licenced establishment.	Stichting Wageningen Research
1.3	Provide the title of the project.	Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers

2 Categories

2.1	Please tick each of the following boxes that applies to your project.	☐ Basic Research
☐ Translational or applied research
☐ Regulatory use of routine production
☐ Research into environmental protection in the interest of human or animal health or welfare dier
☐ Research aimed at preserving the species subjected to procedures |
|-----|---|--|

Higher education or training

Forensic enquiries

Maintenance of colonies of genetically altered animals not used in other animal procedures

3 General description of the project

3.1 Background

Describe the project (motivation, background and context) with respect to the categories selected in 2.

- For legally required animal procedures, indicate which statutory or regulatory requirements apply (with respect to the intended use and market authorisation).
 - For routine production, describe what will be produced and for which uses.
 - For higher education or training, explain why this project is part of the educational program and describe the learning targets.
-

Binnen de organisatie zijn diverse dierproeftechnieken in gebruik. Dit betreft zowel handelingen aan dieren als aan diermateriaal verkregen uit levende of dode dieren. In voorkomende gevallen dient interne (en externe) collega's en stagiairs getraind te worden in specifieke vaardigheden of dienen technieken ontwikkeld te worden, samenhangend met specifieke onderzoeksvragen in toekomstig dieronderzoek. Om die reden is het belangrijk de medewerkers te trainen in deze vaardigheden alvorens ze mee te laten werken in het betreffende onderzoek.

Het gaat hierbij om zowel het trainen van nieuwe biotechnici/technieken als om het bijhouden van technieken door ervaren biotechnici wanneer technieken reeds langer geleden zijn uitgevoerd en nu weer actueel worden in een onderzoeksproject.

Taining van externe collega's zal in principe elders op de eigen locatie uitgevoerd worden door een ervaren biotechnicus, maar in uitzonderlijke gevallen kan het, in het kader van een samenwerkingsproject, voorkomen dat aan externe collega's een techniek gedemonstreerd wordt zodat zij zich een oordeel kunnen vormen over de bruikbaarheid van de techniek in hun eigen faciliteit.

3.2 Purpose

Describe the project's main objective and explain why this objective is achievable.

- If the project is focussed on one or more research objectives, which research questions should be addressed during this project?
 - If the main objective is not a research objective, which specific need(s) does this project respond to?
-

Het directe doel is:

- het "opfrissen" van aangeleerde technieken die bij proefdierstudies toegepast worden en niet vaak worden uitgevoerd.
- het aanleren van nieuwe technieken die leiden tot verfijning

- nagaan of een bepaalde techniek of methode mogelijk is bij een gegeven diersoort met als doel verfijning te bereiken
 - trainen en aanleren van bekende technieken aan nieuwe medewerkers om zo de inzetbaarheid binnen het team te vergroten
- Alle trainingen worden slechts gegeven wanneer er een expliciete onderzoeksvraag aan ten grondslag ligt.

Het uiteindelijke doel is het goed kunnen uitvoeren van biotechnische technieken waardoor het welzijn van de dieren zo min mogelijk aangetast wordt en er monsters/metingen verkregen kunnen worden.

3.3 Relevance

What is the scientific and/or social relevance of the objectives described above?

Door de te gebruiken technieken zorgvuldig aan te leren wordt een optimaal resultaat bereikt. Hierdoor wordt voorkomen dat dieren onnodig vaak handelingen moeten ondergaan of dat de handelingen meer ongerief veroorzaken dan noodzakelijk is.

3.4 Research Strategy

3.4.1 Provide an overview of the overall design of the project (strategy).

Een training wordt uitsluitend gegeven wanneer er een expliciete onderzoeks- of trainingsvraag aan ten grondslag ligt. Onderbouwd moet worden waarom de vaardigheden niet op een andere of dierproefvrije manier eigen gemaakt kunnen worden. De IvD zal voorafgaand aan ieder trainingsverzoek beoordelen of aan bovenstaande voorwaarde is voldaan.

3.4.2 Provide a basic outline of the different components of the project and the type(s) of animal procedures that will be performed.

Dieren zullen binnen het doel van deze proef worden gebruikt in overleg met de proefdierdeskundige. Hiervoor wordt vooraf een aanvraagformulier ingevuld en ingediend bij de proefdierdeskundige. De dieren worden pas ingezet na toestemming van de proefdierdeskundige.

3.4.3 Describe the coherence between the different components and the different steps of the project. If applicable, describe the milestones and selection points

Er is geen sprake van samenhang en opvolgende experimenten. Trainingen worden wanneer dit voor goedgekeurd onderzoek noodzakelijk is gegeven.

3.4.4 List the different types of animal procedures. Use a different appendix 'description animal procedures' for each type of animal procedure.

Serial number	Type of animal procedure
1	Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers

Appendix
Description animal procedures

- This appendix should be enclosed with the project proposal for animal procedures.
- A different appendix 'description animal procedures' should be enclosed for each type of animal procedure.
- For more information, see our website www.zbo-ccd.nl.
- Or contact us by phone. (0900-2800028).

1 General information

1.1	Provide the approval number of the 'Netherlands Food and Consumer Product Safety Authority'.	40100	
1.2	Provide the name of the licenced establishment.	Stichting Wageningen Research	
1.3	List the different types of animal procedures. Use the serial numbers provided in Section 3.4.4 of the Project Proposal form.	<p>Serial number</p> <p>1</p>	<p>Type of animal procedure</p> <p>Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers</p>

2 Description of animal procedures

A. Experimental approach and primary outcome parameters

Describe the general design of the animal procedures in relation to the primary outcome parameters. Justify the choice of these parameters.

Er is geen sprake van een experimentele opzet omdat het gaat om het trainen van technieken. De aard van de handelingen die getraind worden is heel divers en omvat verschillende diersoorten:

- anesthesietechnieken en dosisbepalingen van anesthesie middelen
- diverse (laparoscopische) chirurgische technieken
- toedieningstechnieken: i.v., i.p., i.m., s.c., i.c, p.o.
- bloedafnames
- canulatie technieken
- vasectomie, castratie
- bloedvat katheterisatie
- biopteren
- implanteren van telemetrische-instrumenten
- euthanasie

Opgemerkt wordt dat deze aanvraag zich niet beperkt tot bovenstaande handelingen maar dat wanneer een onderzoeksvraag daar aanleiding toe geeft ook andere technieken getraind kunnen worden onder voorwaarde dat er geen hoger ongerief dan matig optreedt.

Describe the proposed animal procedures, including the nature, frequency and duration of the treatment. Provide justifications for the selected approach.

De te trainen handelingen kunnen voor de dieren worden onderverdeeld in de volgende categorieën:

Eenmalig (zo nodig met algehele of lokale anesthesie):

- canulatie technieken (ongerief maximaal matig)
- vasectomie, castratie (ongerief maximaal matig)
- bloedvat katheterisatie (ongerief maximaal matig)
- biopteren (ongerief maximaal matig)
- implanteren van telemetrische-instrumenten (ongerief maximaal matig)
- diverse (laparoscopische) chirurgische technieken (ongerief maximaal matig)

Herhaald met een maximaal cumulatief ongerief van matig (zo nodig met algehele of lokale anesthesie):

- toedieningstechnieken, zoals bijvoorbeeld: i.v., i.p., i.m., s.c., i.c, p.o., i.u. (ongerief licht, bij herhaald toedienen maximaal matig)
- bloedafnames (ongerief licht, bij herhaald afnemen maximaal matig)

Terminaal (het dier is onder algehele narcose en komt niet meer bij uit die narcose):

- anesthesietechnieken en dosisbepalingen van anesthesie middelen (ongerief maximaal matig)
- diverse (laparoscopische) chirurgische technieken (ongerief maximaal matig)
- euthanasie (ongerief maximaal matig)

Describe which statistical methods have been used and which other considerations have been taken into account to minimise the number of animals.

Bij de aangevraagde benodigde aantallen dieren wordt uitgegaan van het minimaal benodigde aantal dieren om een bepaalde techniek op verantwoorde wijze aan te leren. Hierbij wordt uitgegaan van de mate waarin bepaalde handelingen getraind worden, onder andere afhankelijk is van het aantal dieren dat gebruikt wordt voor experimenten. Het aantal experimenten neemt de afgelopen jaren gestaag toe. Daarnaast spelen de (in de vernieuwde WOD) wettelijke eis om met regelmatig geschoold (bekwaam) personeel te werken en het feit dat er de komende jaren een uitbreiding van het personeelsbestand voorzien is, ook een rol in de schatting van de aantallen. Het aantal dieren is gebaseerd op het werkelijk gebruikte aantal dieren in de afgelopen jaren, vermeerderd met een factor 5-10 (zie onderstaande tabel). Voor een aantal dieren waarvoor training is aangevraagd zijn geen gegevens uit het verleden bekend, dit betreft voor ons nieuwe diersoorten die in experimenten ingezet (gaan) worden.

Diersoort	Gebruik voor training 2012-17	Totale aantal voor training in 5 jaar
Muis	45	500
Rat	0	100
Cavia	18	100
Konijn	3	50
Fret		30
Nerts	58	100
Varken	36	250
Schaap/geit	5	50
Rund	35	200
Paard		10
Pluimvee	154	1000
Vogel overig		50
Hond		50
Vissen		1000
Lama		25

Omdat niet bekend is wat er in de toekomst aan technieken aangeleerd moet worden is het aantal aangevraagde dieren een schatting. Het werkelijke aantal zal bij iedere aanvraag met de proefdierdeskundige afgestemd worden.

B. The animals

Specify the species, origin, estimated numbers, and life stages. Provide justifications for these choices.

De diersoorten zijn de doeldieren waarmee gewerkt wordt en waarbij een specifieke techniek wordt gevraagd. Het betreft maximaal: 150 ratten; 150 konijnen; 150 fretten; 500 varkens; 500 runderen; 1000 kippen; 150 schapen; 100 honden; 1000 muizen; 250 cavia's; 125 nertsen; 50 paarden; 2000 vissen; 50 lama's

Opgemerkt wordt dat de opsomming van de diersoorten mogelijk niet volledig is.

In het algemeen wordt eerst gekeken of dieren uit een lopend of beëindigd experiment kunnen worden hergebruikt of dat er boventallige dieren gebruikt kunnen worden. Is dit niet mogelijk dan worden de dieren betrokken van erkende proefdierleveranciers of, in het geval dat niet mogelijk is voor de betreffende diersoort, uit de praktijk.

C. Re-use

Will the animals be re-used?

No, continue with question D.

Yes > Explain why re-use is considered acceptable for this animal procedure.

Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van dieren uit lopend onderzoek. Hierbij kan gedacht worden aan reservedieren die niet nodig zijn of dieren die aan het einde van een onderzoek, voor ze geëuthanaseerd worden, gebruikt worden voor training. Hierbij houdt men zich aan de in de WoD gestelde voorwaarden voor hergebruik. Dit heeft de voorkeur boven het nieuw aankopen van dieren voor het doel van dit project. Alleen indien het onvermijdelijk is worden dieren speciaal voor trainingsdoeleinden aangekocht.

Are the previous or proposed animal procedures classified as 'severe'?

No

Yes > Provide specific justifications for the re-use of these animals during the procedures.

D. Replacement, reduction, refinement

Describe how the principles of replacement, reduction and refinement were included in the research strategy, e.g. the selection of the animals, the design of the procedures and the number of animals.

VERVANGING: indien mogelijk worden de technieken eigen gemaakt m.b.v. proefdier vrije modellen of beeldmateriaal of gebruik van dieren die om andere redenen gedood zijn (bijv. slachtdieren). Enkel wanneer de techniek niet anders geoefend kan worden dan op levende dieren, worden proefdieren gebruikt. **VERFIJNING:** Tenzij het in het kader van de techniek niet mogelijk is, wordt anesthesie/analgesie toegepast. **VERMINDERING:** Er wordt gebruik gemaakt van het minimum aantal dieren dat nodig is om de techniek aan te leren. Verdere vermindering is niet mogelijk.

Explain what measures will be taken to minimise 1) animal suffering, pain or fear and 2) adverse effects on the environment.

Er wordt anesthesie/analgesie toegepast om ongerief voor de dieren te verminderen tenzij het toedienen hiervan meer ongerief veroorzaakt dan de te trainen techniek of wanneer anesthesie/analgesie niet mogelijk is voor het doel van de training. Indien van toepassing worden na afloop van de training de dieren geëuthanaseerd zonder bij te komen op een daarvoor gebruikelijke en voor de diersoort geaccepteerde methode.

Repetition and Duplication

E. Repetition

Explain what measures have been taken to ensure that the proposed procedures have not already been performed. If applicable, explain why repetition is required.

Er is geen sprake van herhaling in het kader van wettelijk onderzoek. Handelingen kunnen herhaald worden omdat dat nodig is om een goede vaardigheid te ontwikkelen of omdat er nieuwe biotechnici getraind moeten worden

Accommodation and care

F. Accommodation and care

Is the housing and care of the animals used in experimental procedures not in accordance with Annex III of the Directive 2010/63/EU?

No

Yes > If this may adversely affect animal welfare, describe how the animals will be housed and provide specific justifications for these choices.

F. Accommodation and care

G. Location where the animals procedures are performed

Will the animal procedures be carried out in an establishment that is not licenced by the NVWA?

No > Continue with question H.

Yes > Describe this establishment.

Provide justifications for the choice of this establishment. Explain how adequate housing, care and treatment of the animals will be ensured.

Classification of discomfort/humane endpoints

H. Pain and pain relief

Will the animals experience pain during or after the procedures?

No > Continue with question I.

Yes > Will anaesthesia, analgesia or other pain relieving methods be used?

No > Justify why pain relieving methods will not be used.

Yes > Indicate what relieving methods will be used and specify what measures will be taken to ensure that optimal procedures are used.

Tenzij het in het kader van de te trainen techniek niet mogelijk is wordt (lokale of algehele) anesthesie en/of analgesie toegepast. Wanneer het toepassen van analgesie meer ongerief oplevert dan het trainen van de handeling (bijv. bij bloedafname) zal afgezien worden van deze toepassing. Wanneer in het kader van GVP of in de ogen van de bevoegde en bekwame trainer een HEP bereikt wordt zal zonder uitstel euthanasie toegepast worden volgens de voor die diersoort geldende methode.

I. Other aspects compromising the welfare of the animals

Describe which other adverse effects on the animals welfare may be expected?

Het hanteren van de dieren kan stress opleveren. Anders dan door de biotechnische handelingen zijn er geen verdere negatieve gevolgen voor het welzijn van de dieren te verwachten.

Explain why these effects may emerge.

Hanteren en het toedienen van anesthesie/analgesie zal stress en/of lichte pijn veroorzaken.

Indicate which measures will be adopted to prevent occurrence or minimise severity.

Toediening van anesthesie/analgesie is een preventieve maatregel om ongerief t.g.v. de te trainen techniek te minimaliseren.

J. Humane endpoints

May circumstances arise during the animal procedures which would require the implementation of humane endpoints to prevent further distress?

No > Continue with question K.

Yes > Describe the criteria that will be used to identify the humane endpoints.

Indicate the likely incidence.

K. Classification of severity of procedures

Provide information on the expected levels of discomfort and indicate to which category the procedures are assigned (non-recovery, mild, moderate, severe).

Het ongerief zal maximaal matig zijn voor sommige technieken. In de meeste gevallen (80 %) zal het ongerief als licht ingeschat kunnen worden.

End of experiment

L. Method of killing

Will the animals be killed during or after the procedures?

No > Continue with Section 3: 'Signatures'.

Yes > Explain why it is necessary to kill the animals during or after the procedures.

De dieren zijn in de meeste gevallen afkomstig uit experimenten waar ze na afloop van de proef om proef technische of wettelijke reden geëuthanaseerd moeten worden. Wanneer dieren in uitzonderlijke gevallen speciaal voor trainingsdoeleinden worden aangekocht, zullen de dieren na afloop van de training geëuthanaseerd worden. Dieren die bij de training licht ongerief ondergaan hebben en gehouden worden op een locatie waar het aanhouden van de dieren geen problemen oplevert, zullen worden aangehouden voor eventueel hergebruik. Deze laatste categorie dieren kan, afhankelijk van de omstandigheden op dat moment en ter beoordeling van de officiële instanties, ook voor herplaatsing in aanmerking komen.

Is the proposed method of killing listed in Annex IV of Directive 2010/63/EU?

No > Describe the method of killing that will be used and provide justifications for this choice.

Er zal een euthanasiemethode gebruikt worden conform de wetgeving tenzij een bepaalde manier van euthanasie onderdeel/onderwerp is van de training.

Yes

Appendix
Description animal procedures

- This appendix should be enclosed with the project proposal for animal procedures.
- A different appendix 'description animal procedures' should be enclosed for each type of animal procedure.
- For more information, see our website www.zbo-ccd.nl.
- Or contact us by phone. (0900-2800028).

1 General information

1.1	Provide the approval number of the 'Netherlands Food and Consumer Product Safety Authority'.	40100					
1.2	Provide the name of the licenced establishment.	Stichting Wageningen Research					
1.3	List the different types of animal procedures. Use the serial numbers provided in Section 3.4.4 of the Project Proposal form.	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="638 877 1332 909">Serial number</th> <th data-bbox="1332 877 2036 909">Type of animal procedure</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="638 909 1332 1061">1</td> <td data-bbox="1332 909 2036 1061">Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers</td> </tr> </tbody> </table>	Serial number	Type of animal procedure	1	Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers	
Serial number	Type of animal procedure						
1	Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers						

2 Description of animal procedures

A. Experimental approach and primary outcome parameters

Describe the general design of the animal procedures in relation to the primary outcome parameters. Justify the choice of these parameters.

Er is geen sprake van een experimentele opzet omdat het gaat om het trainen van technieken. De aard van de handelingen die getraind worden is heel divers en omvat verschillende diersoorten:

- anesthesietechnieken en dosisbepalingen van anesthesie middelen
- diverse (laparoscopische) chirurgische technieken
- toedieningstechnieken: i.v., i.p., i.m., s.c., i.c, p.o.
- bloedafnames
- canulatie technieken
- vasectomie, castratie
- bloedvat katheterisatie
- bioteren
- implanteren van telemetrische-instrumenten
- euthanasie

Opgemerkt wordt dat deze aanvraag zich niet beperkt tot bovenstaande handelingen maar dat wanneer een onderzoeksvraag daar aanleiding toe geeft ook andere technieken getraind kunnen worden onder voorwaarde dat er geen hoger ongerief dan matig optreedt.

Describe the proposed animal procedures, including the nature, frequency and duration of the treatment. Provide justifications for the selected approach.

De te trainen handelingen kunnen worden onderverdeeld volgens onderstaande tabel. Hierbij wordt opgemerkt dat het in ieder geval onderstaande handelingen betreft maar dat andere, hier niet beschreven handelingen, niet uitgesloten worden als een experiment hier om vraagt.

Diersoort	muis	rat	cavia	konijn	fret	nerts	varken	schaap / geit	rund	paard	pluim vee	hond	vis	lama	Sedatie/ pijnstilling vooraf	Ongerief per handeling	Duur ingreep
Handelingen in kader van experiment																	
Anesthesie techniek inhalatie	x	x	x	x	x	x	x				x				Nee	Licht	30-60 min
Anesthesie techniek injectie	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x				Nee	Licht	< 1 min
Biopteren diepere weefsels															Algeheel	Terminaal	15-30 min
Biopteren oppervlakkige weefsels															Algeheel	Terminaal	15-30 min
Bloedafname hals					x	x	x	x	x	x		x		x	Nee	Licht	< 5 min
Bloedafname hartpuntctie	x	x											x		Algeheel	Terminaal	< 5 min
Bloedafname oor				x											Lokaal	Licht	< 5 min
Bloedafname orbita	x	x													Algeheel	Terminaal	< 5 min
Bloedafname staart	x								x				x		Nee	Licht	< 5 min
Bloedafname vleugel											x				Nee	Licht	< 5 min
Bloedafname wangorik	x														Nee	Licht	< 5 min
Bloedvat katheterisatie							x	x	x	x		x			Lokaal	Terminaal	15-30 min
Canulatie halsvene								x	x	x					Algeheel	Terminaal	30-60 min
Canulatie oorvene				x			x								Algeheel	Terminaal	30-60 min
Chirurgische technieken	x	x	x				x		x			x			Algeheel	Terminaal	30-60 min
Euthanasie	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x		x		Algeheel	Licht	15-30 min
Implantatie telemetrische apparatuur					x		x		x						Algeheel	Terminaal	60-120 min
Leren hechten	x	x					x								Na doding	nvt	
Longspoelingen								x							Nee	max. matig	15-30 min
Mest-/urinemonsters/swabs afnemen	x	x			x	x	x	x	x	x	x	x			Nee	Licht	15-30 min
Sectie uitvoeren	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x		x		Na doding	nvt	
Toediening intra dermo-linguaal								x	x						Algeheel	Licht	5-10 min

Toediening intrabulbair							x								Algeheel	Licht	5-10 min
Toediening intracardiaal	x	x	x	x	x	x	x	x							Algeheel	Terminaal	< 1 min
Toediening intracerebraal	x										x				Algeheel, bij kuikens	Terminaal	< 5 min
Toediening intradermaal			x				x								Nee	Licht	< 5 min
Toediening intramusculair	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	Nee	Licht	< 1 min
Toediening intraperitoneaal	x	x									x		x		Nee, bij vis algeheel	Licht	< 1 min
Toediening intraveneus	x	x		x			x	x	x	x	x	x	x	x	Nee, bij vis algeheel	Licht	< 1 min
Toediening per os/ intranasaal	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	Nee	Licht	< 1 min
Toediening subcutaan	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	Nee	Licht	< 1 min
Verbloeden onder narcose	x	x	x	x	x						x		x		Algeheel	Licht	< 5 min

Handeling t.b.v. van hantering

Fixeren	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Nee	Licht	< 5 min
Identificatie/blik- /vleugelmerk inbrengen/tatoeage	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Nee, bij vis algeheel	Licht	< 5 min
Nosesling aanleggen							x								Nee	Licht	< 5 min
Oppakken	x	x	x	x	x	x					x	x			Nee	Licht	< 5 min
Scheren			x	x			x		x			x		x	Nee	Licht	5-10 min
Spekdikte meten							x								Nee	Licht	< 5 min
Temperatuur opnemen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x		x	Nee	Licht	< 5 min
Wegen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Nee, bij vis algeheel	Licht	< 5 min

Describe which statistical methods have been used and which other considerations have been taken into account to minimise the number of animals.

Statistische methoden zijn niet van toepassing omdat niet van tevoren aan te geven is hoeveel dieren er per training nodig zijn. Het doel is om de juiste bekwaamheid per medewerker te verkrijgen. Per training zal gekeken worden hoeveel dieren gebruikt moeten worden. Hierbij zal zoveel mogelijk gebruikt gemaakt worden van dezelfde dieren.

B. The animals

Specify the species, origin, estimated numbers, and life stages. Provide justifications for these choices.

Bij de aangevraagde benodigde aantallen dieren wordt uitgegaan van het minimaal benodigde aantal dieren om een bepaalde techniek op verantwoorde wijze aan te leren. Per handeling zal een medewerker in minimaal 3 sessies moeten trainen (1x voorgedaan, 1x met hulp oefenen en 1x zelfstandig uitvoeren). Hierbij wordt er van uitgegaan dat de mate waarin bepaalde handelingen getraind worden, onder andere afhankelijk is van het aantal dieren dat gebruikt wordt voor experimenten. Het aantal experimenten neemt de afgelopen jaren gestaag toe. Daarnaast spelen de (in de vernieuwde Wod) wettelijke eis om met regelmatig geschoold (bekwaam) personeel te werken en het feit dat er de komende jaren een uitbreiding van het personeelsbestand voorzien is, ook een rol. Wij verwachten jaarlijks 40 medewerkers te moeten trainen, deels om technieken aan te leren en deels om het persoonlijke competentiedossier bij te houden. Een medewerker zal gemiddeld 3 handelingen per jaar trainen. Per training zal de medewerker maximaal 5 dieren gebruiken. Het totale aantal dieren zal hiermee komen op $3 \text{ (trainingen)} \times 40 \text{ (medewerkers)} \times 5 \text{ (aantal dieren)} = 3000 \text{ dieren}$

Diersoort	Totale aantal voor training in 5 jaar
Muis	500
Rat	50
Cavia	100
Konijn	25
Fret	30
Nerts	50
Varken	200
Schaap/geit	50
Rund	160
Paard	10
Pluimvee	1000
Hond	50
Vissen	750
Lama	25

Alle bovengenoemde diersoorten worden op regelmatige basis als proefdier ingezet, met uitzondering van het paard en de fret. Op basis van historie willen wij graag de mogelijkheid om handelingen aan deze dieren te trainen wel aanvragen. In de toekomst is hernieuwd onderzoek met deze diersoorten niet uit te sluiten. De training aan honden zal beperkt worden tot de vaste verzorgers of de medewerkers die bij specifieke experimenten met deze dieren ingezet gaan worden.

Omdat niet bekend is wat er in de toekomst aan technieken aangeleerd moet worden is het aantal aangevraagde dieren een schatting. Het werkelijke aantal zal bij iedere aanvraag met de proefdierdeskundige afgestemd worden.

Opgemerkt wordt dat de opsomming van de diersoorten mogelijk niet volledig is.

In het algemeen wordt eerst gekeken of dieren uit een lopend of beëindigd experiment kunnen worden hergebruikt of dat er boventallige dieren gebruikt kunnen worden. Is dit niet mogelijk dan worden de dieren betrokken van erkende proefdierleveranciers of, in het geval dat niet mogelijk is voor de betreffende diersoort, uit de praktijk.

C. Re-use

Will the animals be re-used?

No, continue with question D.

Yes > Explain why re-use is considered acceptable for this animal procedure.

Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van dieren uit lopend onderzoek. Hierbij kan gedacht worden aan reservedieren die niet nodig zijn of dieren die aan het einde van een onderzoek, voor ze geëuthanaseerd worden, gebruikt worden voor training. Wanneer de training gebeurt bij dieren die landuriger aanwezig zijn (hond, lama, paard) en het cumulatief ongerief licht is, kan het dier in sommige gevallen na enige tijd opnieuw voor training ingezet worden. Hierbij houdt men zich aan de in de Wod gestelde voorwaarden voor hergebruik. Dit heeft de voorkeur boven het nieuw aankopen van dieren voor het doel van dit project. Alleen indien het onvermijdelijk is worden dieren speciaal voor trainingsdoeleinden aangekocht. Gezien de vaak infectieuze aard van het in ons instituut uitgevoerde onderzoek zal het in de meeste gevallen niet mogelijk zijn dieren ter adoptie aan te bieden.

Are the previous or proposed animal procedures classified as 'severe'?

No

Yes > Provide specific justifications for the re-use of these animals during the procedures.

D. Replacement, reduction, refinement

Describe how the principles of replacement, reduction and refinement were included in the research strategy, e.g. the selection of the animals, the design of the procedures and the number of animals.

VERVANGING: indien mogelijk worden de technieken eigen gemaakt m.b.v. proefdiervrije modellen of beeldmateriaal of gebruik van dieren die om andere redenen gedood zijn (bijv. slachtdieren). Enkel wanneer de techniek niet anders geoefend kan worden dan op levende dieren, worden proefdieren gebruikt. VERFIJNING: Tenzij het in het kader van de techniek niet mogelijk is wordt anesthesie/analgesie toegepast. VERMINDERING: Er wordt gebruik gemaakt van het minimum aantal dieren dat nodig is om de techniek aan te leren. Verdere vermindering is niet mogelijk.

Explain what measures will be taken to minimise 1) animal suffering, pain or fear and 2) adverse effects on the environment.

Er wordt anesthesie/analgesie toegepast om ongerief voor de dieren te verminderen tenzij het toedienen hiervan meer ongerief veroorzaakt dan de te trainen techniek of wanneer anesthesie/analgesie niet mogelijk is voor het doel van de training. Indien van toepassing worden na afloop van de training de dieren geëuthanaseerd zonder bij te komen op een daarvoor gebruikelijke en voor de diersoort geaccepteerde methode.

Repetition and Duplication

E. Repetition

Explain what measures have been taken to ensure that the proposed procedures have not already been performed. If applicable, explain why repetition is required.

Er is geen sprake van herhaling in het kader van wettelijk onderzoek. Handelingen kunnen herhaald worden omdat dat nodig is om een goede vaardigheid te ontwikkelen of omdat er nieuwe biotechnici getraind moeten worden

Accommodation and care

F. Accommodation and care

Is the housing and care of the animals used in experimental procedures not in accordance with Annex III of the Directive 2010/63/EU?

No

Yes > If this may adversely affect animal welfare, describe how the animals will be housed and provide specific justifications for these choices.

G. Location where the animals procedures are performed

Will the animal procedures be carried out in an establishment that is not licenced by the NVWA?

No > Continue with question H.

G. Location where the animals procedures are performed

Yes > Describe this establishment.

Provide justifications for the choice of this establishment. Explain how adequate housing, care and treatment of the animals will be ensured.

Classification of discomfort/humane endpoints

H. Pain and pain relief

Will the animals experience pain during or after the procedures?

No > Continue with question I.

Yes > Will anaesthesia, analgesia or other pain relieving methods be used?

No > Justify why pain relieving methods will not be used.

Yes > Indicate what relieving methods will be used and specify what measures will be taken to ensure that optimal procedures are used.

Tenzij het in het kader van de te trainen techniek niet mogelijk is wordt (lokale of algehele) anesthesie en/of analgesie toegepast. Wanneer het toepassen van analgesie meer ongerief oplevert dan het trainen van de handeling (bijv. bij bloedafname) zal afgezien worden van deze toepassing. Wanneer in het kader van GVP of in de ogen van de bevoegde en bekwame trainer een HEP bereikt wordt zal zonder uitstel euthanasie toegepast worden volgens de voor die diersoort geldende methode.

I. Other aspects compromising the welfare of the animals

Describe which other adverse effects on the animals welfare may be expected?

Het hanteren van de dieren kan stress opleveren. Anders dan door de biotechnische handelingen zijn er geen verdere negatieve gevolgen voor het welzijn van de dieren te verwachten.

Explain why these effects may emerge.

Hanteren en het toedienen van anesthesie/analgesie zal stress en/of lichte pijn veroorzaken.

Indicate which measures will be adopted to prevent occurrence or minimise severity.

Toediening van anesthesie/analgesie is een preventieve maatregel om ongerief t.g.v. de te trainen techniek te minimaliseren.

J. Humane endpoints

May circumstances arise during the animal procedures which would require the implementation of humane endpoints to prevent further distress?

No > Continue with question K.

Yes > Describe the criteria that will be used to identify the humane endpoints.

De dieren die een chirurgie of catheterisatie hebben ondergaan zullen voor het overgrote deel niet bijkomen uit de anesthesie. Indien het toch nodig is om de dieren bij te laten komen zullen ze goed worden gemonitord. Bij signalen van pijn, waarbij het dier niet goed reageert op de ingestelde pijnbestrijding, zal het dier geëuthanaseerd worden. Indien de dieren na drie dagen nog koorts hebben en/of de voeropname na drie dagen minder dan de helft van voor de operatie is zal het dier geëuthanaseerd worden.

Indicate the likely incidence.

<1%

K. Classification of severity of procedures

Provide information on the expected levels of discomfort and indicate to which category the procedures are assigned (non-recovery, mild, moderate, severe).

Het cumulatief ongerief wordt geschat op: 2% van de dieren: matig; 46% van de dieren: terminaal; 52% van de dieren: licht; Per diersoort:
Cumulatief ongerief Licht

Matig Terminaal

Muis

300

0

200 Rat

30

0 20

Cavia

60

0

40

Konijn

20 0

5 Fret

25

0

5

Nerts

35

0

15

Varken

40

40

120 Schaa/geit

20

5

25

Rund

60

20

80

Paard

10

0

2 Pluimvee

400

0

600 Hond

50

0

0

Vissen

500

0

250

Lama

25

0

0

End of experiment

L. Method of killing

Will the animals be killed during or after the procedures?

No > Continue with Section 3: 'Signatures'.

Yes > Explain why it is necessary to kill the animals during or after the procedures.

De dieren zijn in de meeste gevallen afkomstig uit experimenten waar ze na afloop van de proef om proef technische of wettelijke reden geëuthanaseerd moeten worden. Wanneer dieren in uitzonderlijke gevallen speciaal voor trainingsdoeleinden worden aangekocht, zullen de dieren na afloop van de training geëuthanaseerd worden. Dieren die bij de training licht ongerief ondergaan hebben en gehouden worden op een locatie waar het aanhouden van de dieren geen problemen oplevert, zullen worden aangehouden voor eventueel hergebruik. Deze laatste categorie dieren kan, afhankelijk van de omstandigheden op dat moment en ter beoordeling van de officiële instanties, ook voor herplaatsing in aanmerking komen.

Is the proposed method of killing listed in Annex IV of Directive 2010/63/EU?

No > Describe the method of killing that will be used and provide justifications for this choice.

Er zal een euthanasiemethode gebruikt worden conform de wetgeving tenzij een bepaalde manier van euthanasie onderdeel/onderwerp is van de training.

Yes

Appendix
Description animal procedures

- This appendix should be enclosed with the project proposal for animal procedures.
- A different appendix 'description animal procedures' should be enclosed for each type of animal procedure.
- For more information, see our website www.zbo-ccd.nl.
- Or contact us by phone. (0900-2800028).

1 General information

1.1	Provide the approval number of the 'Netherlands Food and Consumer Product Safety Authority'.	40100				
1.2	Provide the name of the licenced establishment.	Stichting Wageningen Research				
1.3	List the different types of animal procedures. Use the serial numbers provided in Section 3.4.4 of the Project Proposal form.	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="645 882 835 914">Serial number</th> <th data-bbox="1341 882 2031 914">Type of animal procedure</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="645 914 835 1059">1</td> <td data-bbox="1341 914 2031 1059">Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers</td> </tr> </tbody> </table>	Serial number	Type of animal procedure	1	Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers
Serial number	Type of animal procedure					
1	Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers					

2 Description of animal procedures

A. Experimental approach and primary outcome parameters

Describe the general design of the animal procedures in relation to the primary outcome parameters. Justify the choice of these parameters.

Er is geen sprake van een experimentele opzet omdat het gaat om het trainen van technieken. De aard van de handelingen die getraind worden is heel divers en omvat verschillende diersoorten:

- anesthesietechnieken en dosisbepalingen van anesthesie middelen
- diverse (laparoscopische) chirurgische technieken
- toedieningstechnieken: i.v., i.p., i.m., s.c., i.c, p.o.
- bloedafnames
- canulatie technieken
- vasectomie, castratie
- bloedvat katheterisatie
- bioteren
- implanteren van telemetrische-instrumenten
- euthanasie

Opgemerkt wordt dat deze aanvraag zich niet beperkt tot bovenstaande handelingen maar dat wanneer een onderzoeksvraag daar aanleiding toe geeft ook andere technieken getraind kunnen worden onder voorwaarde dat er geen hoger ongerief dan matig optreedt.

Describe the proposed animal procedures, including the nature, frequency and duration of the treatment. Provide justifications for the selected approach.

De te trainen handelingen kunnen voor de dieren worden onderverdeeld in de volgende categorieën:

Eenmalig (zo nodig met algehele of lokale anesthesie):

- canulatie technieken (ongerief maximaal matig)
- vasectomie, castratie (ongerief maximaal matig)
- bloedvat katheterisatie (ongerief maximaal matig)
- bioteren (ongerief maximaal matig)
- implanteren van telemetrische-instrumenten (ongerief maximaal matig)
- diverse (laparoscopische) chirurgische technieken (ongerief maximaal matig)

Herhaald met een maximaal cumulatief ongerief van matig (zo nodig met algehele of lokale anesthesie):

- toedieningstechnieken, zoals bijvoorbeeld: i.v., i.p., i.m., s.c., i.c, p.o., i.u. (ongerief licht, bij herhaald toedienen maximaal matig)
- bloedafnames (ongerief licht, bij herhaald afnemen maximaal matig)

Terminaal (het dier is onder algehele narcose en komt niet meer bij uit die narcose):

- anesthesietechnieken en dosisbepalingen van anesthesie middelen (ongerief maximaal matig)
- diverse (laparoscopische) chirurgische technieken (ongerief maximaal matig)
- euthanasie (ongerief maximaal matig)

Describe which statistical methods have been used and which other considerations have been taken into account to minimise the number of animals.

Bij de aangevraagde benodigde aantallen dieren wordt uitgegaan van het minimaal benodigde aantal dieren om een bepaalde techniek op verantwoorde wijze aan te leren. Hierbij is uitgegaan van de aantallen dieren die men in eerdere jaren heeft gebruikt voor dit doel. Omdat niet bekend is wat er in de toekomst aan technieken aangeleerd moet worden is het aantal aangevraagde dieren een schatting. Het werkelijke aantal zal bij iedere aanvraag met de proefdierdeskundige afgestemd worden. Jaarlijks zal het totale aantal dieren door de proefdierdeskundige geëvalueerd worden.

B. The animals

Specify the species, origin, estimated numbers, and life stages. Provide justifications for these choices.

De diersoorten zijn de doeldieren waarmee gewerkt wordt en waarbij een specifieke techniek wordt gevraagd. Het betreft maximaal: 150 ratten; 150 konijnen; 150 fretten; 500 varkens; 500 runderen; 1000 kippen; 150 schapen; 100 honden; 1000 muizen; 250 cavia's; 125 nertsen; 50 paarden; 2000 vissen; 50 lama's

Opgemerkt wordt dat de opsomming van de diersoorten mogelijk niet volledig is.

In het algemeen wordt eerst gekeken of dieren uit een lopend of beëindigd experiment kunnen worden hergebruikt of dat er boventallige dieren gebruikt kunnen worden. Is dit niet mogelijk dan worden de dieren betrokken van erkende proefdierleveranciers of, in het geval dat niet mogelijk is voor de betreffende diersoort, uit de praktijk.

C. Re-use

C. Re-use

Will the animals be re-used?

No, continue with question D.

Yes > Explain why re-use is considered acceptable for this animal procedure.

Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van dieren uit lopend onderzoek. Hierbij kan gedacht worden aan reservedieren die niet nodig zijn of dieren die aan het einde van een onderzoek, voor ze geëuthanaseerd worden, gebruikt worden voor training. Hierbij houdt men zich aan de in de WoD gestelde voorwaarden voor hergebruik. Dit heeft de voorkeur boven het nieuw aankopen van dieren voor het doel van dit project. Alleen indien het onvermijdelijk is worden dieren speciaal voor trainingsdoeleinden aangekocht.

Are the previous or proposed animal procedures classified as 'severe'?

No

Yes > Provide specific justifications for the re-use of these animals during the procedures.

D. Replacement, reduction, refinement

Describe how the principles of replacement, reduction and refinement were included in the research strategy, e.g. the selection of the animals, the design of the procedures and the number of animals.

VERVANGING: indien mogelijk worden de technieken eigen gemaakt m.b.v. proefdiervrije modellen of beeldmateriaal. Enkel wanneer de techniek niet anders geoefend kan worden dan op levende dieren, worden proefdieren gebruikt. VERFIJNING: Tenzij het in het kader van de techniek niet mogelijk is, wordt anesthesie/analgesie toegepast. VERMINDERING: Er wordt gebruik gemaakt van het minimum aantal dieren dat nodig is om de techniek aan te leren. Verdere vermindering is niet mogelijk

Explain what measures will be taken to minimise 1) animal suffering, pain or fear and 2) adverse effects on the environment.

Er wordt anesthesie/analgesie toegepast om ongerief voor de dieren te verminderen tenzij het toedienen hiervan meer ongerief veroorzaakt dan de te trainen techniek of wanneer anesthesie/analgesie niet mogelijk is voor het doel van de training. Indien van toepassing worden na afloop van de training de dieren geëuthanaseerd zonder bij te komen op een daarvoor gebruikelijke en voor de diersoort geaccepteerde methode.

Repetition and Duplication

E. Repetition

Explain what measures have been taken to ensure that the proposed procedures have not already been performed. If applicable, explain why repetition is required.

Er is geen sprake van herhaling in het kader van wettelijk onderzoek. Handelingen kunnen herhaald worden omdat dat nodig is om een goede vaardigheid te ontwikkelen of omdat er nieuwe biotechnici getraind moeten worden

Accommodation and care

F. Accommodation and care

Is the housing and care of the animals used in experimental procedures not in accordance with Annex III of the Directive 2010/63/EU?

No

Yes > If this may adversely affect animal welfare, describe how the animals will be housed and provide specific justifications for these choices.

G. Location where the animals procedures are performed

Will the animal procedures be carried out in an establishment that is not licenced by the NVWA?

No > Continue with question H.

Yes > Describe this establishment.

Provide justifications for the choice of this establishment. Explain how adequate housing, care and treatment of the animals will be ensured.

Classification of discomfort/humane endpoints

H. Pain and pain relief

Will the animals experience pain during or after the procedures?

No > Continue with question I.

Yes > Will anaesthesia, analgesia or other pain relieving methods be used?

No > Justify why pain relieving methods will not be used.

Yes > Indicate what relieving methods will be used and specify what measures will be taken to ensure that optimal procedures are used.

Tenzij het in het kader van de te trainen techniek niet mogelijk is wordt (lokale of algehele) anesthesie en/of analgesie toegepast. Wanneer het toepassen van analgesie meer ongerief oplevert dan het trainen van de handeling (bijv. bij bloedafname) zal afgezien worden van deze toepassing. Wanneer in het kader van GVP of in de ogen van de bevoegde en bekwame trainer een HEP bereikt wordt zal zonder uitstel euthanasie toegepast worden volgens de voor die diersoort geldende methode.

I. Other aspects compromising the welfare of the animals

Describe which other adverse effects on the animals welfare may be expected?

Het hanteren van de dieren kan stress opleveren. Anders dan door de biotechnische handelingen zijn er geen verdere negatieve gevolgen voor het welzijn van de dieren te verwachten.

Explain why these effects may emerge.

Hanteren en het toedienen van anesthesie/analgesie zal stress en/of lichte pijn veroorzaken.

Indicate which measures will be adopted to prevent occurrence or minimise severity.

Toediening van anesthesie/analgesie is een preventieve maatregel om ongerief t.g.v. de te trainen techniek te minimaliseren.

J. Humane endpoints

May circumstances arise during the animal procedures which would require the implementation of humane endpoints to prevent further distress?

No > Continue with question K.

Yes > Describe the criteria that will be used to identify the humane endpoints.

Indicate the likely incidence.

K. Classification of severity of procedures

Provide information on the expected levels of discomfort and indicate to which category the procedures are assigned (non-recovery, mild, moderate, severe).

Het ongerief zal maximaal matig zijn voor sommige technieken. In de meeste gevallen (80 %) zal het ongerief als licht ingeschat kunnen worden.

End of experiment

L. Method of killing

Will the animals be killed during or after the procedures?

No > Continue with Section 3: 'Signatures'.

Yes > Explain why it is necessary to kill the animals during or after the procedures.

De dieren zijn in de meeste gevallen afkomstig uit experimenten waar ze na afloop van de proef om proef technische of wettelijke reden geëuthanaseerd moeten worden. Wanneer dieren in uitzonderlijke gevallen speciaal voor trainingsdoeleinden worden aangekocht, zullen de dieren na afloop van de training geëuthanaseerd worden. Dieren die bij de training licht ongerief ondergaan hebben en gehouden worden op een locatie waar

het aanhouden van de dieren geen problemen oplevert, zullen worden aangehouden voor eventueel hergebruik. Deze laatste categorie dieren kan, afhankelijk van de omstandigheden op dat moment en ter beoordeling van de officiële instanties, ook voor herplaatsing in aanmerking komen.

Is the proposed method of killing listed in Annex IV of Directive 2010/63/EU?

No > Describe the method of killing that will be used and provide justifications for this choice.

Er zal een euthanasiemethode gebruikt worden conform de wetgeving tenzij een bepaalde manier van euthanasie onderdeel/onderwerp is van de training.

Yes

Form**Project proposal**

- This form should be used to write the project proposal of animal procedures.
- The appendix 'description animal procedures' is an appendix to this form. For each type of animal procedure, a separate appendix 'description animal procedures' should be enclosed
- For more information on the project proposal, see our website(www.zbo-ccd.nl).
- Or contact us by phone (0900-2800028).

1 General information

1.1	Provide the approval number of the 'Netherlands Food and Consumer Product Safety Authority'.	40100
1.2	Provide the name of the licenced establishment.	Stichting Wageningen Research
1.3	Provide the title of the project.	Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers

2 Categories

2.1	Please tick each of the following boxes that applies to your project.	☐ Basic Research
		☐ Translational or applied research
		☐ Regulatory use of routine production
		☐ Research into environmental protection in the interest of human or animal health or welfare dier
		☐ Research aimed at preserving the species subjected to procedures

Higher education or training

Forensic enquiries

Maintenance of colonies of genetically altered animals not used in other animal procedures

3 General description of the project

3.1 Background

Describe the project (motivation, background and context) with respect to the categories selected in 2.

- For legally required animal procedures, indicate which statutory or regulatory requirements apply (with respect to the intended use and market authorisation).
 - For routine production, describe what will be produced and for which uses.
 - For higher education or training, explain why this project is part of the educational program and describe the learning targets.
-

Binnen de organisatie zijn diverse dierproeftechnieken in gebruik. Dit betreft zowel handelingen aan dieren als aan diermateriaal verkregen uit levende of dode dieren. In voorkomende gevallen dient interne (en externe) collega's en stagiairs getraind te worden in specifieke vaardigheden of dienen technieken ontwikkeld te worden, samenhangend met specifieke onderzoeksvragen in toekomstig dieronderzoek. Om die reden is het belangrijk de medewerkers te trainen in deze vaardigheden alvorens ze mee te laten werken in het betreffende onderzoek.

Het gaat hierbij om zowel het trainen van nieuwe biotechnici/technieken als om het bijhouden van technieken door ervaren biotechnici wanneer technieken reeds langer geleden zijn uitgevoerd en nu weer actueel worden in een onderzoeksproject.

Taining van externe collega's zal in principe elders op de eigen locatie uitgevoerd worden door een ervaren biotechnicus, maar in uitzonderlijke gevallen kan het, in het kader van een samenwerkingsproject, voorkomen dat aan externe collega's een techniek gedemonstreerd wordt zodat zij zich een oordeel kunnen vormen over de bruikbaarheid van de techniek in hun eigen faciliteit.

3.2 Purpose

Describe the project's main objective and explain why this objective is achievable.

- If the project is focussed on one or more research objectives, which research questions should be addressed during this project?
 - If the main objective is not a research objective, which specific need(s) does this project respond to?
-

Het directe doel is:

- het "opfrissen" van aangeleerde technieken die bij proefdierstudies toegepast worden en niet vaak worden uitgevoerd.
- het aanleren van nieuwe technieken die leiden tot verfijning

- nagaan of een bepaalde techniek of methode mogelijk is bij een gegeven diersoort met als doel verfijning te bereiken
 - trainen en aanleren van bekende technieken aan nieuwe medewerkers om zo de inzetbaarheid binnen het team te vergroten
- Alle trainingen worden slechts gegeven wanneer er een expliciete onderzoeksvraag aan ten grondslag ligt.

Het uiteindelijke doel is het goed kunnen uitvoeren van biotechnische technieken waardoor het welzijn van de dieren zo min mogelijk aangetast wordt en er monsters/metingen verkregen kunnen worden.

3.3 Relevance

What is the scientific and/or social relevance of the objectives described above?

Door de te gebruiken technieken zorgvuldig aan te leren wordt een optimaal resultaat bereikt. Hierdoor wordt voorkomen dat dieren onnodig vaak handelingen moeten ondergaan of dat de handelingen meer ongerief veroorzaken dan noodzakelijk is.

3.4 Research Strategy

3.4.1 Provide an overview of the overall design of the project (strategy).

Een training wordt uitsluitend gegeven wanneer er een expliciete onderzoeks- of trainingsvraag aan ten grondslag ligt. Onderbouwd moet worden waarom de vaardigheden niet op een andere of dierproefvrije manier eigen gemaakt kunnen worden. De IvD zal voorafgaand aan ieder trainingsverzoek beoordelen of aan bovenstaande voorwaarde is voldaan.

3.4.2 Provide a basic outline of the different components of the project and the type(s) of animal procedures that will be performed.

Dieren zullen binnen het doel van deze proef worden gebruikt in overleg met de proefdierdeskundige. Hiervoor wordt vooraf een aanvraagformulier ingevuld en ingediend bij de proefdierdeskundige. De dieren worden pas ingezet na toestemming van de proefdierdeskundige.

3.4.3 Describe the coherence between the different components and the different steps of the project. If applicable, describe the milestones and selection points

Er is geen sprake van samenhang en opvolgende experimenten. Trainingen worden wanneer dit voor goedgekeurd onderzoek noodzakelijk is gegeven.

3.4.4 List the different types of animal procedures. Use a different appendix 'description animal procedures' for each type of animal procedure.

Serial number	Type of animal procedure
1	Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers

Format
Niet-technische samenvatting

- Dit format gebruikt u om uw niet-technische samenvatting te schrijven.
- Meer informatie over de niet-technische samenvatting vindt u op de website www.zbo-ccd.nl.
- Of neem telefonisch contact op. (0900-2800028).

1 Algemene gegevens

1.1	Titel van het project	Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers
1.2	Looptijd van het project	1-1-2018 - 31-12-2022
1.3	Trefwoorden (maximaal 5)	training, biotechniek

2 Categorie van het project

2.1 In welke categorie valt het project.

U kunt meerdere mogelijkheden kiezen.

- Fundamenteel onderzoek
- Translationeel of toegepast onderzoek
- Wettelijk vereist onderzoek of routinematige productie
- Onderzoek ter bescherming van het milieu in het belang van de gezondheid of het welzijn van mens of dier
- Onderzoek gericht op het behoud van de diersoort
- Hoger onderwijs of opleiding
- Forensisch onderzoek
- Instandhouding van kolonies van genetisch gemodificeerde dieren, niet gebruikt in andere dierproeven

3 Projectbeschrijving

3.1	Beschrijf de doelstellingen van het project (bv de wetenschappelijke vraagstelling of het wetenschappelijk en/of maatschappelijke belang)	Doelstelling van de dierproeven in dit project is om medewerkers te trainen in het uitvoeren van meer of minder complexe handelingen aan proefdieren in het kader van onderzoek of opleiding. Bevoegde of nog onbevoegde medewerkers voeren onder toezicht van bevoegde en ervaren medewerkers handelingen uit aan proefdieren. Op deze manier bekwamen zij zich in de uitvoering van handelingen die nodig zijn om proefdieren verantwoord te kunnen behandelen en/of monsters af te nemen zodat het -onder omstandigheden- maximale welzijn van het proefdier gewaarborgd blijft. Training van technieken draagt bij aan de verfijning in de omgang met proefdieren. De te trainen handelingen kunnen worden onderverdeeld in de categorieën: canulatie technieken; vasectomie/castratie; bloedvat katheterisatie; bioteren; implantaties; toedieningstechnieken; bloedafnames; anesthesietechnieken; euthanasie
3.2	Welke opbrengsten worden van dit project verwacht en hoe dragen deze bij aan het wetenschappelijke en/of maatschappelijke belang?	Dit project draagt er aan bij dat medewerkers gekwalificeerd en getraind worden en blijven om handelingen aan proefdieren te verrichten en dierproeven uit te voeren conform de wet- en regelgeving. Daarnaast kan het ontwikkelen en het dientengevolge trainen van nieuwe technieken bijdragen aan de verfijning van de handelingen aan proefdieren.
3.3	Welke diersoorten en geschatte aantallen zullen worden gebruikt?	Maximaal: 100 ratten; 50 konijnen; 30 fretten; 250 varkens; 200 runderen; 1000 kippen; 50 schapen/geiten; 50 honden; 500 muizen; 100 cavia's; 100 nertsen; 10 paarden; 1000 vissen; 25 lama's
3.4	Wat zijn bij dit project de verwachte negatieve gevolgen voor het welzijn van de proefdieren?	De dieren zullen door het hanteren stress kunnen ervaren. Afhankelijk van de ingreep kan het dier (kortdurende) pijn ervaren.

3.5	Hoe worden de dierproeven in het project ingedeeld naar de verwachte ernst?	De dieren zullen grotendeels terminaal (de handelingen worden onder narcose uitgevoerd waaruit de dieren niet meer bijkomen) of licht ongerief ervaren. In uitzonderlijke gevallen, wanneer er sprake is van chirurgische technieken waarbij het nodig is dat het dier na de ingreep weer bijkomt, zal er maximaal sprake zijn van matig ongerief. Wanneer er sprake is van meer dan matig ongerief zal de training onmiddellijk worden stopgezet. De ingrepen zullen plaatsvinden onder leiding en toezicht van ervaren trainers.
3.6	Wat is de bestemming van de dieren na afloop?	Het grootste deel van de dieren zal na de training worden gedood, bijvoorbeeld na ingrepen onder narcose waaruit het dier niet meer bijkomt. Het overige deel van de dieren zal in leven blijven en worden ingezet voor onderzoek of training.

4 Drie V's

4.1	Vervanging Geef aan waarom het gebruik van dieren nodig is voor de beschreven doelstelling en waarom proefdierlijke alternatieven niet gebruikt kunnen worden.	Om de gewenste vaardigheden te verkrijgen en te onderhouden moet geoefend worden op levende dieren. Iedere training zal voorafgegaan worden door een theoretische scholing, gevolgd door een duidelijke werkinstructie, waar mogelijk ondersteund met beeldmateriaal of demonstratie op een dood dier. Zoveel mogelijk wordt gebruik gemaakt van dieren die toch al afgevoerd zouden worden om andere redenen (leeftijd, verkeerde genotypering, overtolligheid door vroegtijdige beëindiging van experiment, etc)
4.2	Vermindering Leg uit hoe kan worden verzekerd dat een zo gering mogelijk aantal dieren wordt gebruikt.	Voorafgaande aan de training wordt bepaald of de training op deze manier daadwerkelijk nodig is of dat ook gebruik gemaakt kan worden van alternatieve trainingsmethoden. Vervolgens wordt bepaald hoeveel dieren als minimum gebruikt kunnen worden en waar mogelijk worden handelingen gecombineerd. Hier geldt wel als beperking dat het cumulatieve ongerief bij het dier niet hoger dan matig mag worden.
4.3	Verfijning Verklaar de keuze voor de diersoort(en). Verklaar waarom de gekozen diermodel(len) de meest verfijnde zijn, gelet op de doelstellingen van het project.	De keuze voor de diersoort wordt gebaseerd op het lopende en voorgenomen onderzoek binnen de instelling.

- 4.4 Vermeld welke algemene maatregelen genomen worden om de negatieve (schadelijke) gevolgen voor het welzijn van de proefdieren zo beperkt mogelijk te houden.
- De gebruikte trainers zijn bekwaam in het behandelen en hanteren van de diersoort en in het uitvoeren van de te trainen biotechnische handeling. Om het ongerief zoveel mogelijk te beperken wordt indien mogelijk gewerkt met adequate pijnstilling en anesthesie. Waar mogelijk wordt de techniek aangeleerd onder een narcose waaruit het dier niet meer bijkomt.

5 In te vullen door de CCD

Publicatie datum

Beoordeling achteraf

Format
Niet-technische samenvatting

- Dit format gebruikt u om uw niet-technische samenvatting te schrijven.
- Meer informatie over de niet-technische samenvatting vindt u op de website www.zbo-ccd.nl.
- Of neem telefonisch contact op. (0900-2800028).

1 Algemene gegevens

1.1	Titel van het project	Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers
1.2	Looptijd van het project	1-1-2018 - 31-12-2022
1.3	Trefwoorden (maximaal 5)	training, biotechniek

2 Categorie van het project

2.1 In welke categorie valt het project.

U kunt meerdere mogelijkheden kiezen.

- Fundamenteel onderzoek
- Translationeel of toegepast onderzoek
- Wettelijk vereist onderzoek of routinematige productie
- Onderzoek ter bescherming van het milieu in het belang van de gezondheid of het welzijn van mens of dier
- Onderzoek gericht op het behoud van de diersoort
- Hoger onderwijs of opleiding
- Forensisch onderzoek
- Instandhouding van kolonies van genetisch gemodificeerde dieren, niet gebruikt in andere dierproeven

3 Projectbeschrijving

3.1	Beschrijf de doelstellingen van het project (bv de wetenschappelijke vraagstelling of het wetenschappelijk en/of maatschappelijke belang)	Doelstelling van de dierproeven in dit project is om medewerkers te trainen in het uitvoeren van meer of minder complexe handelingen aan proefdieren in het kader van onderzoek of opleiding. Bevoegde of nog onbevoegde medewerkers voeren onder toezicht van bevoegde en ervaren medewerkers handelingen uit aan proefdieren. Op dit manier bekwamen zij zich in de uitvoering van handelingen die nodig zijn om proefdieren verantwoord te kunnen verzorgen en/of behandelen zodat het - onder omstandigheden- maximale welzijn van het proefdier gewaarborgd blijft. Training van technieken draagt bij aan de verfijning in de omgang met proefdieren.
3.2	Welke opbrengsten worden van dit project verwacht en hoe dragen deze bij aan het wetenschappelijke en/of maatschappelijke belang?	Dit project draagt er aan bij dat medewerkers gekwalificeerd en getraind worden en blijven om proefdieren te verzorgen en dierproeven uit te voeren conform de wet- en regelgeving. Daarnaast kan het ontwikkelen en het dientengevolge trainen van nieuwe technieken bijdragen aan de verfijning van de handelingen aan proefdieren.
3.3	Welke diersoorten en geschatte aantallen zullen worden gebruikt?	Maximaal: 150 ratten; 150 konijnen; 150 fretten; 500 varkens; 500 runderen; 1000 kippen; 150 schapen; 100 honden; 1000 muizen; 250 cavia's; 125 nertsen; 50 paarden; 2000 vissen; 50 lama's
3.4	Wat zijn bij dit project de verwachte negatieve gevolgen voor het welzijn van de proefdieren?	De dieren zullen door het hanteren stress kunnen ervaren. Afhankelijk van de ingreep kan het dier (kortdurende) pijn ervaren.
3.5	Hoe worden de dierproeven in het project ingedeeld naar de verwachte ernst?	De dieren zullen grotendeels terminaal (de handelingen worden onder narcose uitgevoerd waaruit de dieren niet meer bijkomen) of licht ongerief ervaren. In uitzonderlijke gevallen, wanneer er sprake is van chirurgische technieken waarbij het nodig is dat het dier na de ingreep weer bijkomt, zal er maximaal sprake zijn van matig ongerief. Wanneer er sprake is van meer dan matig ongerief zal de training onmiddellijk worden stopgezet. De ingrepen zullen plaatsvinden onder leiding en toezicht van ervaren trainers.

- 3.6 Wat is de bestemming van de dieren na afloop? Het grootste deel van de dieren zal na de training worden gedood, bijvoorbeeld na ingrepen onder narcose waaruit het dier niet meer bijkomt. Het overige deel van de dieren zal in leven blijven en worden ingezet voor onderzoek of training.

4 Drie V's

- 4.1 **Vervanging** Geef aan waarom het gebruik van dieren nodig is voor de beschreven doelstelling en waarom proefdierlijke alternatieven niet gebruikt kunnen worden. Om de gewenste vaardigheden te verkrijgen en te onderhouden moet geoefend worden op levende dieren. Iedere training zal voorafgegaan worden door een theoretische scholing, gevolgd door een duidelijke werkinstructie, waar mogelijk ondersteund met beeldmateriaal of demonstratie op een dood dier. Zoveel mogelijk wordt gebruik gemaakt van dieren die toch al afgevoerd zouden worden om andere redenen (leeftijd, verkeerde genotypering, overtolligheid door vroegtijdige beëindiging van experiment, etc)
- 4.2 **Vermindering** Leg uit hoe kan worden verzekerd dat een zo gering mogelijk aantal dieren wordt gebruikt. Voorafgaande aan de training wordt bepaald of de training op deze manier daadwerkelijk nodig is of dat ook gebruik gemaakt kan worden van alternatieve trainingsmethoden. Vervolgens wordt bepaald hoeveel dieren als minimum gebruikt kunnen worden en waar mogelijk worden handelingen gecombineerd. Hier geldt wel als beperking dat het cumulatieve ongerief bij het dier niet hoger dan matig mag worden.
- 4.3 **Verfijning** Verklaar de keuze voor de diersoort(en). Verklaar waarom de gekozen diermodel(len) de meest verfijnde zijn, gelet op de doelstellingen van het project. De keuze voor de diersoort wordt gebaseerd op het lopende en voorgenomen onderzoek binnen de instelling.

- 4.4 Vermeld welke algemene maatregelen genomen worden om de negatieve (schadelijke) gevolgen voor het welzijn van de proefdieren zo beperkt mogelijk te houden.
- De gebruikte trainers zijn bekwaam in het behandelen en hanteren van de diersoort en in het uitvoeren van de te trainen biotechnische handeling. Om het ongerief zoveel mogelijk te beperken wordt indien mogelijk gewerkt met adequate pijnstilling en anesthesie. Waar mogelijk wordt de techniek aangeleerd onder een narcose waaruit het dier niet meer bijkomt.

5 In te vullen door de CCD

Publicatie datum

Beoordeling achteraf

Format
Niet-technische samenvatting

- Dit format gebruikt u om uw niet-technische samenvatting te schrijven.
- Meer informatie over de niet-technische samenvatting vindt u op de website www.zbo-ccd.nl.
- Of neem telefonisch contact op. (0900-2800028).

1 Algemene gegevens

1.1	Titel van het project	Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers
1.2	Looptijd van het project	1-1-2018 - 31-12-2022
1.3	Trefwoorden (maximaal 5)	training, biotechniek

2 Categorie van het project

2.1 In welke categorie valt het project.

U kunt meerdere mogelijkheden kiezen.

- Fundamenteel onderzoek
- Translationeel of toegepast onderzoek
- Wettelijk vereist onderzoek of routinematige productie
- Onderzoek ter bescherming van het milieu in het belang van de gezondheid of het welzijn van mens of dier
- Onderzoek gericht op het behoud van de diersoort
- Hoger onderwijs of opleiding
- Forensisch onderzoek
- Instandhouding van kolonies van genetisch gemodificeerde dieren, niet gebruikt in andere dierproeven

3 Projectbeschrijving

3.1	Beschrijf de doelstellingen van het project (bv de wetenschappelijke vraagstelling of het wetenschappelijk en/of maatschappelijke belang)	Doelstelling van de dierproeven in dit project is om medewerkers te trainen in het uitvoeren van meer of minder complexe handelingen aan proefdieren in het kader van onderzoek of opleiding. Bevoegde of nog onbevoegde medewerkers voeren onder toezicht van bevoegde en ervaren medewerkers handelingen uit aan proefdieren. Op deze manier bekwamen zij zich in de uitvoering van handelingen die nodig zijn om proefdieren verantwoord te kunnen behandelen en/of monsters af te nemen zodat het -onder omstandigheden- maximale welzijn van het proefdier gewaarborgd blijft. Training van technieken draagt bij aan de verfijning in de omgang met proefdieren. De te trainen handelingen kunnen worden onderverdeeld in de categorieën: canulatie technieken; vasectomie/castratie; bloedvat katheterisatie; biopteren; implantaties; toedieningstechnieken; bloedafnames; anesthesietechnieken; euthanasie
3.2	Welke opbrengsten worden van dit project verwacht en hoe dragen deze bij aan het wetenschappelijke en/of maatschappelijke belang?	Dit project draagt er aan bij dat medewerkers gekwalificeerd en getraind worden en blijven om handelingen aan proefdieren te verrichten en dierproeven uit te voeren conform de wet- en regelgeving. Daarnaast kan het ontwikkelen en het dientengevolge trainen van nieuwe technieken bijdragen aan de verfijning van de handelingen aan proefdieren.
3.3	Welke diersoorten en geschatte aantallen zullen worden gebruikt?	Maximaal: 50 ratten; 25 konijnen; 30 fretten; 200 varkens; 160 runderen; 1000 pluimvee; 50 schapen/geiten; 50 honden; 500 muizen; 100 cavia's; 50 nertsen; 10 paarden; 750 vissen; 25 lama's
3.4	Wat zijn bij dit project de verwachte negatieve gevolgen voor het welzijn van de proefdieren?	De dieren zullen door het hanteren stress kunnen ervaren. Afhankelijk van de ingreep kan het dier (kortdurende) pijn ervaren.

3.5	Hoe worden de dierproeven in het project ingedeeld naar de verwachte ernst?	De dieren zullen grotendeels terminaal (de handelingen worden onder narcose uitgevoerd waaruit de dieren niet meer bijkomen) of licht ongerief ervaren. In uitzonderlijke gevallen, wanneer er sprake is van chirurgische technieken waarbij het nodig is dat het dier na de ingreep weer bijkomt, zal er maximaal sprake zijn van matig ongerief. Wanneer er sprake is van meer dan matig ongerief zal de training onmiddellijk worden stopgezet. De ingrepen zullen plaatsvinden onder leiding en toezicht van ervaren trainers.
3.6	Wat is de bestemming van de dieren na afloop?	Het grootste deel van de dieren zal na de training worden gedood, bijvoorbeeld na ingrepen onder narcose waaruit het dier niet meer bijkomt. Het overige deel van de dieren zal in leven blijven en worden ingezet voor onderzoek of training.

4 Drie V's

4.1	Vervanging Geef aan waarom het gebruik van dieren nodig is voor de beschreven doelstelling en waarom proefdierlijke alternatieven niet gebruikt kunnen worden.	Om de gewenste vaardigheden te verkrijgen en te onderhouden moet geoefend worden op levende dieren. Iedere training zal voorafgegaan worden door een theoretische scholing, gevolgd door een duidelijke werkinstructie, waar mogelijk ondersteund met beeldmateriaal of demonstratie op een dood dier. Zoveel mogelijk wordt gebruik gemaakt van dieren die toch al afgevoerd zouden worden om andere redenen (leeftijd, verkeerde genotypering, overtolligheid door vroegtijdige beëindiging van experiment, etc)
4.2	Vermindering Leg uit hoe kan worden verzekerd dat een zo gering mogelijk aantal dieren wordt gebruikt.	Voorafgaande aan de training wordt bepaald of de training op deze manier daadwerkelijk nodig is of dat ook gebruik gemaakt kan worden van alternatieve trainingsmethoden. Vervolgens wordt bepaald hoeveel dieren als minimum gebruikt kunnen worden en waar mogelijk worden handelingen gecombineerd. Hier geldt wel als beperking dat het cumulatieve ongerief bij het dier niet hoger dan matig mag worden.
4.3	Verfijning Verklaar de keuze voor de diersoort(en). Verklaar waarom de gekozen diermodel(len) de meest verfijnde zijn, gelet op de doelstellingen van het project.	De keuze voor de diersoort wordt gebaseerd op het lopende en voorgenomen onderzoek binnen de instelling.

- 4.4 Vermeld welke algemene maatregelen genomen worden om de negatieve (schadelijke) gevolgen voor het welzijn van de proefdieren zo beperkt mogelijk te houden.
- De gebruikte trainers zijn bekwaam in het behandelen en hanteren van de diersoort en in het uitvoeren van de te trainen biotechnische handeling. Om het ongerief zoveel mogelijk te beperken wordt indien mogelijk gewerkt met adequate pijnstilling en anesthesie. Waar mogelijk wordt de techniek aangeleerd onder een narcose waaruit het dier niet meer bijkomt.

5 In te vullen door de CCD

Publicatie datum

Beoordeling achteraf

CENTRALE COMMISSIE DIERPROEVEN
BEZUIDENHOUTSEWEG 73 GANG D-6
2594 AC DEN HAAG
Nederland

Inkooporder/Purchase order

Pagina 1 van 1

Datum/Date	18-12-2017	Contact	10.2.e
Ordernr./Purchase order No. *	WUR1119665	Telefoon/Telephone	
Klantnr./Customer No.		E-mail	
Raamovereenkomst/Framework contract		KVK	
BTW-nummer	NL811383696B08	VAT number	NL806511618B01

10.2.g

Artikelnr/ Stock no	Omschrijving product / dienst/ Product / service description	Eenheid/ Unit	Aantal/ Amount	Prijs per eenheid/ Price per unit	Totaal/ Total price	Leverdatum/ Delivery date
1	AVD4010020174310 projectverg. dierproeven,Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers bevat 1 bijlage	stuk	1	1.035,00 EUR	1.035,00 EUR	18-12-2017

Totaalbedrag excl. BTW/Total amount due excl. VAT	1.035,00 EUR
---	--------------

Afleveradres/Delivery address	Factuuradres/Invoice address
Wageningen University and Research Facilitair Bedrijf 10.2.e	Wageningen University and Research Facilitair Bedrijf T.a.v. crediteurenadministratie Postbus 59 6700 AB Wageningen Nederland
	E-invoice platform 10.2.g Or as PDF-file to: 10.2.g

Voor deze inkooporder gelden de volgende opmerkingen./The following remarks apply to this order.

Op de dienst zijn van toepassing: de Algemene Rijksvoorwaarden voor Diensten (ARVODI) 2016. Klik [hier](#) voor de ARVODI 2016.

Op het product zijn van toepassing: de Algemene Rijksvoorwaarden voor Producten (ARIV) 2016. Klik [hier](#) voor de ARIV 2016.

Op het werk zijn van toepassing: de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken en van technische installatiewerken 2012 (UAV 2012), behoudens indien opdrachtgever schriftelijk andere algemene voorwaarden of een rangregeling van toepassing verklaart, bijvoorbeeld in een offerte-uitvraag, aanbesteding, overeenkomst e d..

Opdrachtgever/koper wijst (leverings- en betalings-) voorwaarden van opdrachtnemer, zijn onderaannemers, leveranciers, fabrikanten e d. wat betreft deze opdracht en nadere opdrachten die daar uit voortvloeien, uitdrukkelijk van de hand.

General Government Terms and Conditions for Public Service Contracts (ARVODI) 2016 are applicable to purchases of services. Click [here](#) for the ARVODI 2016.

The General Government Purchasing Conditions (ARIV) 2016 are applicable to purchases of products. Click [here](#) for the ARIV 2016.

10.2.e

Van: Info-zbo
Verzonden: vrijdag 22 december 2017 12:59
Aan: **10.2.g**
CC:
Onderwerp: Factuur WUR 1119665.pdf
Bijlagen: Factuur WUR 1119665.pdf

Geachte mevrouw **10.2.e**

Deze factuur behoort bij AVD4010020174310

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Namens,

Centrale Commissie Dierproeven www.centralecommissiedierproeven.nl
Nationaal Comité advies dierproevenbeleid www.ncadierproevenbeleid.nl

.....
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

T: 0900 2800028
E: info@zbo-ccd.nl

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Wageningen University and Research Facilitair Bedrijf
T.a.v. crediteurenadministratie
Postbus 59
6700 AB WAGENINGEN

**Centrale Commissie
Dierproeven**
Postbus 20401
2500 EK Den Haag
centralecommissiedierproeven.nl
0900 28 000 28 (10 ct/min)
info@zbo-ccd.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
AVD4010020174310
Bijlagen
2

Datum 22 december 2017
Betreft Factuur aanvraag projectvergunning Dierproeven

Factuur

Factuurdatum: 22 december 2017
Vervaldatum: 21 januari 2018
Factuurnummer: 174310
Ordernummer: WUR1119665

Omschrijving	Bedrag
Betaling leges projectvergunning dierproeven Betreft aanvraag AVD4010020174310	€ 1.035,00

Wij verzoeken u het totaalbedrag vóór de gestelde vervaldatum over te maken op rekening NL29INGB 070.500.1512 onder vermelding van het factuurnummer en aanvraagnummer, ten name van Centrale Commissie Dierproeven, Postbus 93144, 2509 AC te 's Gravenhage.

10.2.e

Van: Info-zbo
Verzonden: vrijdag 22 december 2017 13:00
Aan: 10.2.g
CC: 10.2.e
Onderwerp: OntvangstBevestiging
Bijlagen: OntvangstBevestiging.pdf

Geachte dr. 10.2.e

In de bijlage treft u de ontvangstbevestiging van uw aanvraag aan, waarnaar wij gemakshalve naar verwijzen.

Graag maken wij u erop attent dat vergunningen en andere besluiten van de Centrale Commissie Dierproeven met ingang van 1 september 2017 uitsluitend nog per e-mail zullen worden toegezonden.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Namens,

Centrale Commissie Dierproeven www.centralecommissiedierproeven.nl
Nationaal Comité advies dierproevenbeleid www.ncadierproevenbeleid.nl

.....
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

T: 0900 2800028

E: info@zbo-ccd.nl

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Stichting Wageningen Research
10.2.e

10.2.g

**Centrale Commissie
Dierproeven**
Postbus 20401
2500 EK Den Haag
centralecommissiedierproeven.nl
0900 28 000 28 (10 ct/min)
info@zbo-ccd.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
AVD4010020174310
Bijlagen
2

Datum 22 december 2017

Betreft Ontvangstbevestiging aanvraag projectvergunning Dierproeven

Geachte dr. 10.2.e

Wij hebben uw aanvraag voor een projectvergunning dierproeven ontvangen op 18 december 2017. Het gaat om uw project "Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers". Het aanvraagnummer dat wij aan deze aanvraag hebben toegekend is AVD4010020174310. Gebruik dit nummer wanneer u contact met de CCD opneemt.

Wacht met de uitvoering van uw project

Als wij nog informatie van u nodig hebben dan ontvangt u daarover bericht. Uw aanvraag is in ieder geval niet compleet als de leges niet zijn bijgeschreven op de rekening van de CCD. U ontvangt binnen veertig werkdagen een beslissing op uw aanvraag. Als wij nog informatie van u nodig hebben, wordt deze termijn opgeschort. In geval van een complexe aanvraag kan deze termijn met maximaal vijftien werkdagen verlengd worden. U krijgt bericht als de beslisperiode van uw aanvraag vanwege complexiteit wordt verlengd. Als u goedkeuring krijgt op uw aanvraag, kunt u daarna beginnen met het project.

Factuur

Bijgaand treft u de factuur aan voor de betaling van de leges. Wij verzoeken u de leges zo spoedig mogelijk te voldoen, zodat we uw aanvraag in behandeling kunnen nemen. Is uw betaling niet binnen dertig dagen ontvangen, dan kan uw aanvraag buiten behandeling worden gesteld. Dit betekent dat uw aanvraag niet beoordeeld wordt en u uw project niet mag starten.

Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op www.centralecommissiedierproeven.nl. Of neem telefonisch contact met ons op: 0900 28 000 28 (10 ct/minuut).

Datum:
22 december 2017
Aanvraagnummer:
AVD4010020174310

Met vriendelijke groet,

Centrale Commissie Dierproeven

Deze brief is automatisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.

Bijlagen:

- Gegevens aanvraagformulier
- Factuur

Datum:
22 december 2017
Aanvraagnummer:
AVD4010020174310

Gegevens aanvrager

Uw gegevens

Deelnemersnummer NVWA: 40100

Naam instelling of organisatie: Stichting Wageningen Research

Naam portefeuillehouder of
diens gemachtigde: Mevr. dr. 10.2.e

Straat en huisnummer:

Postcode en plaats:

10.2.g

Gegevens plaatsvervangende verantwoordelijke onderzoeker

Naam:

Afdeling:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

10.2.e

Over uw aanvraag

Wat voor aanvraag doet u?

- Nieuwe aanvraag
- Wijziging op een (verleende) vergunning die negatieve gevolgen kan hebben voor het dierenwelzijn
- Melding op (verleende) vergunning die geen negatieve gevolgen kan hebben voor het dierenwelzijn

Over uw project

Geplande startdatum: 1 januari 2018
Geplande einddatum: 31 december 2022
Titel project: Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers
Titel niet-technische samenvatting: Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers
Naam DEC: DEC Wageningen UR
Postadres DEC: Droevendaalsesteeg 4 6708 PB Wageningen
E-mailadres DEC: 10.2.g

Datum:
22 december 2017
Aanvraagnummer:
AVD4010020174310

Betaalgegevens

De leges bedragen: € 1.035,-
De leges voldoet u: na ontvangst van de factuur

Checklist bijlagen

Verplichte bijlagen: Projectvoorstel
 Beschrijving Dierproeven
 Niet-technische samenvatting
Overige bijlagen: DEC-advies

Ondertekening

Naam: Dr. 10.2.e
Functie: gemandateerd vergunninghouder
Plaats: Wageningen
Datum: 18 december 2017

Centrale Commissie Dierproeven

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Wageningen University and Research Facilitair Bedrijf
T.a.v. crediteurenadministratie
Postbus 59
6700 AB WAGENINGEN

**Centrale Commissie
Dierproeven**
Postbus 20401
2500 EK Den Haag
centralecommissiedierproeven.nl
0900 28 000 28 (10 ct/min)
info@zbo-ccd.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
AVD4010020174310
Bijlagen
2

Datum 22 december 2017
Betreft Factuur aanvraag projectvergunning Dierproeven

Factuur

Factuurdatum: 22 december 2017
Vervaldatum: 21 januari 2018
Factuurnummer: 174310
Ordernummer: WUR1119665

Omschrijving	Bedrag
Betaling leges projectvergunning dierproeven Betreft aanvraag AVD4010020174310	€ 1.035,00

Wij verzoeken u het totaalbedrag vóór de gestelde vervaldatum over te maken op rekening NL29INGB 070.500.1512 onder vermelding van het factuurnummer en aanvraagnummer, ten name van Centrale Commissie Dierproeven, Postbus 93144, 2509 AC te 's Gravenhage.

10.2.e

Van: Info-zbo
Verzonden: vrijdag 22 december 2017 13:15
Aan: DEC 10.2.g
CC: 10.2.g 10.2.e
Onderwerp: Verzoek om advies over projectvergunningsaanvraag AVD4010020174310
Bijlagen: Aanvraagform_tek.pdf; AVD4310_NTS_ontsmet.pdf; AVD4310_oefenen_en_training_Project_Proposal.pdf; AVD4310_oefenen_en_training_Description_Animal_Procedure.pdf

16

Van: info@zbo-ccd.nl [mailto:info@zbo-ccd.nl]
Verzonden: maandag 11 december 2017 10:43
Aan: 10.2.g
Onderwerp: Verzoek om advies over projectvergunningsaanvraag AVD4010020174310

Geachte leden van DEC Wageningen UR

De Centrale Commissie Dierproeven (hierna: CCD) verzoekt u in het kader van vergunningverlening (of wijziging van een vergunning) advies te geven over het project met als titel: oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers en aanvraagnummer: AVD4010020174310.

Uw commissie wordt verzocht op grond van artikel 10.a.2 van de Wet op de dierproeven de aanvraag te beoordelen en een ethische toetsing uit te voeren waarbij wordt afgewogen of de doelstelling van het project, de verwachte voordelen voor mens, dier of milieu en de haalbaarheid van de doelstellingen, het gebruik van dieren en de schade die zal worden toegebracht aan de dieren in de vorm van lijden, pijn en angst kan rechtvaardigen.

Graag ontvangen wij van u bericht dat deze e-mail goed is ontvangen en wanneer u dit advies in de vergadering gaat bespreken.

Voor het in te dienen advies dient de DEC gebruik te maken van de meest actuele versie van het op de website van de CCD gepubliceerde Format DEC-advies en de toelichting daarbij. U dient deze aanvraag vertrouwelijk te behandelen. Voor de communicatie met de CCD dient u gebruik te maken van de beveiligde verbinding.

De CCD verzoekt u uiterlijk binnen 20 werkdagen, na 21-12-2017, uw advies bij de CCD in te dienen. Indien de aanvraag door uw commissie niet in behandeling kan worden genomen, dient u dit per ommegaande per e-mail aan de CCD te melden.

Ingeval uw commissie tussentijds aanvullende informatie wil inwinnen bij de aanvrager kan de termijn worden opgeschort. U dient de CCD zo spoedig mogelijk op de hoogte te stellen van deze opschorting. Zodra de opschortende termijn is beëindigd, stelt u de CCD hiervan onverwijld op de hoogte. Opschorting van de adviestermijn vindt niet plaats ingeval u ten behoeve van uw advies een onafhankelijk extern expert raadpleegt.

Met vriendelijke groeten,

CCD

Postbus 10.2.g

Centrale Commissie Dierproeven
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Geachte CCD,

Onderstaand het advies dat de DEC-WUR geeft aangaande het project "Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers"

A. Algemene gegevens over de procedure

1. Aanvraagnummer: **AVD4010020174310**
2. Titel van het project: Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers
3. Titel van de NTS: Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers
4. Type aanvraag: nieuwe aanvraag projectvergunning
5. Contactgegevens DEC:
DEC-WUR
10.2.e
Secretaris: 10.2.g
6. Adviestraject
Ontvangen door DEC: 18-12-2017
Aanvraag compleet: 18-12-2017
In vergadering besproken: 15-01-2018
Termijnonderbreking(en) van 17-01-2017 tot 29-01-2018
Aanpassing aanvraag: 29-01-2018
Advies aan CCD: zie datum brief
7. De Instantie voor Dierenwelzijn heeft een positief oordeel over de kwaliteit van de aanvraag uitgebracht en de DEC heeft dit in haar overweging betrokken.
9. Correspondentie met de aanvrager
Datum vragen:
Gestelde vragen en antwoorden:
 - De DEC is van mening dat de aantallen dieren erg ruim genomen zijn en ziet graag per diersoort een onderbouwing (bijv. o.b.v. aantallen in voorgaande jaren) van het aantal aan te vragen dieren.
Bij de aangevraagde benodigde aantallen dieren wordt uitgegaan van het minimaal benodigde aantal dieren om een bepaalde techniek op verantwoorde wijze aan te leren. Hierbij wordt uitgegaan van de mate waarin bepaalde handelingen getraind worden, onder andere afhankelijk is van het aantal dieren dat gebruikt wordt voor experimenten. Het aantal

Wageningen
University & Research

DATUM
29 januari 2018

ONDERWERP
aanvraag projectvergunning
AVD4010020174310

ONZE KEUWNERG
AVD4010020174310

POSTADRES
10.2.g

BEZOEKADRES
10.2.g

INTERNET
www.wur.nl

KVK NUMMER
09098104

CONTACTPERSOON
10.2.e

TELEFOON
10.2.e

E-MAIL
10.2.g

experimenten neemt de afgelopen jaren gestaag toe. Daarnaast spelen de (in de vernieuwde WOD) wettelijke eis om met regelmatig geschoold (bekwaam) personeel te werken en het feit dat er de komende jaren een uitbreiding van het personeelsbestand voorzien is, ook een rol in de schatting van de aantallen. Het aantal dieren is gebaseerd op het werkelijk gebruikte aantal dieren in de afgelopen jaren, vermeerderd met een factor 5-10. Voor een aantal dieren waarvoor training is aangevraagd zijn geen gegevens uit het verleden bekend, dit betreft voor ons nieuwe diersoorten die in experimenten ingezet (gaan) worden. Omdat niet bekend is wat er in de toekomst aan technieken aangeleerd moet worden is het aantal aangevraagde dieren een schatting. Het werkelijke aantal zal bij iedere aanvraag met de proefdierdeskundige afgestemd worden. Onder "vervangings" is verder toegevoegd dat men indien mogelijk gebruik maakt van dieren die om andere redenen gedood zijn (bijv. slachtdieren). De antwoorden hebben geleid tot aanpassing van de aanvraag.

B. Beoordeling (adviesvraag en behandeling)

1. De DEC heeft vastgesteld dat het project vergunningplichtig is (dierproeven in de zin der wet).
2. De aanvraag is een nieuwe aanvraag.
3. De DEC is competent om over de aanvraag te adviseren vanuit het oogpunt van onafhankelijkheid, onpartijdigheid en beschikbare expertises.

C. Beoordeling (inhoud)

1. De DEC heeft vastgesteld dat de aanvraag toetsbaar is. Er is geen sprake van samenhang in de zin van opeenvolgende fases, er is enkel sprake ad hoc trainingen.
2. De DEC signaleert geen tegenstrijdige wetgeving, gericht op de gezondheid en welzijn van het dier of het voortbestaan van de soort, die het uitvoeren van de proef in de weg kan staan, zolang er geen gebruik gemaakt wordt van beschermde dieren. Wanneer men bijv. op wilde paling wil oefenen dan kan dit mogelijk conflicterend zijn met de Wet Natuur.
3. De DEC heeft vastgesteld dat de in de aanvraag aangekruiste doelcategorie in overeenstemming is met de hoofddoelstelling.

Belangen en waarden

4. Het directe doel is het trainen en aanleren van bekende experimentele technieken aan proefdieren aan medewerkers in het kader van onderzoek of opleiding.
Het uiteindelijke doel is het goed kunnen uitvoeren van experimentele technieken om goede monsters en metingen te verkrijgen en waarbij het welzijn van het dier zo min mogelijk wordt aangetast. Van belang voor de DEC in haar afweging is dat een leven lang leren is vastgelegd, en van de onderzoekers/biotechnici wordt verwacht dat zij ervaring hebben in de uit te voeren technieken.
De DEC heeft vastgesteld dat er een directe en reële relatie is tussen beide doelstellingen en dat het directe doel gerechtvaardigd is binnen de context van het onderzoeksveld.
5. De belanghebbenden en hun morele waarden in het project zijn:
 - Proefdieren: aantasting van welzijn en integriteit doordat zij de handelingen ondergaan
 - Doeldieren: zo min mogelijk aantasting van welzijn doordat de handelingen zo goed en efficiënt mogelijk kunnen worden uitgevoerd. Daarbij kan worden opgemerkt dat de spreiding in resultaten kleiner zal zijn als de onderzoekers/biotechnici bekwaam zijn in de uit te voeren handeling. Daardoor kan de groepsgrootte zo klein mogelijk worden berekend. Dit bespaart in de toekomst proefdieren.
 - Onderzoeker: wetenschappelijk belang doordat betrouwbare resultaten verkregen kunnen worden.
 - Medewerkers: verhogen en bijhouden van de expertise

- CRO: verhogen en bijhouden van de expertise, instaan voor "state of the art" technieken.
6. Voor zover de DEC dat kan inschatten is er geen aanleiding om effecten op het milieu in twijfel te trekken.

DATE
29 januari 2018

ONSKENMERK
AVD4010020174310

PAGINA
3 van 5

Proefopzet en haalbaarheid

7. De DEC heeft vastgesteld dat de kennis en kunde van de onderzoeksgroep en andere betrokkenen bij de dierproeven, afgaande op het geschreven voorstel en het oordeel van de IvD, voldoende gewaarborgd zijn. De IvD heeft toegelicht dat de trainingen alleen gegeven worden door mensen met veel expertise op het gebied van de betreffende techniek. De DEC merkt op dat de IvD dit moet borgen en hier toezicht op moet houden. De DEC acht de IvD in staat om dit toezicht te houden.
8. Er is geen sprake van een projectopzet. In het project zijn alle voorwaarden beschreven om te komen tot de doelstelling van het project. Deze voorwaarden zijn:
- Er moet een onderzoeksvraag zijn voor bepaalde technieken
 - Voor het oefenen wordt gebruik gemaakt van van overtollige dieren
 - Er moeten ervaren trainers betrokken zijn en toezicht houden
 - De te oefenen technieken moeten worden afgestemd met de IvD

Welzijn dieren

9. Er is mogelijk sprake van de volgende bijzonderheden op het gebied van categorieën van dieren, omstandigheden of behandeling van de dieren:
- Bedreigde diersoort(en) (10e, lid 4)
 - Hergebruik (1e, lid 2)
- De keuze hiervoor is realistisch ingeschat en geclassificeerd.
10. De dieren worden in de meeste gevallen gehuisvest en verzorgd op een wijze die voldoet aan de eisen die zijn opgenomen om bijlage III van richtlijn 2010/63/EU. Het kan echter ook voorkomen dat handelingen getraind worden bij dieren die op praktijkbedrijven gehuisvest zijn. In dat geval worden de dieren niet volgens bovengenoemde richtlijn gehuisvest en verzorgd. De DEC kan zich hierin vinden.
11. De DEC stelt vast dat een cumulatieve inschatting van ongerief als maximaal "matig" realistisch is ingeschat en geclassificeerd. Ongerief in de experimenten zal bestaan uit: de betreffende handeling. Dit is ingeschat op basis van eerdere ervaringen. De DEC heeft gediscussieerd over wat de voorkeur heeft: aan 1 dier herhaald een techniek uitvoeren of meerdere dieren gebruiken waar de handeling 1x uitgevoerd wordt. De DEC kwam tot de conclusie dat beide opties hebben voor- en nadelen hebben en vraagt de IvD om toe te zien dat de combinatie van handelingen en aantallen zo optimaal mogelijk is. De DEC gaat er vanuit dat samen met de IvD het traject van trainen wordt bepaald indien het ongerief meer dan licht zal zijn (bij voorbeeld eerst kadaver, dan een ingreep tijdens terminale anesthesie en als laatste de ingreep waarbij dieren ontwaken uit anesthesie).
12. Naast ongerief is er geen sprake van aantasting van integriteit van het dier anders dan als gevolg van de proefbehandelingen. Deze aantasting bestaat uit het uitvoeren van de betreffende te trainen techniek.
13. Er zijn geen HEP's gedefinieerd omdat deze niet worden verwacht. Desondanks zullen HEP's worden toegepast wanneer deze onvoorzien nodig mochten zijn. De IvD zal borgen dat het trainingsprotocol per ingreep hierin voorziet.

3 V's

14. De DEC heeft vastgesteld dat de onderzoeker voldoende aannemelijk heeft gemaakt dat er, waar mogelijk, alternatieven gebruikt worden om de doelstelling van het project te realiseren.
15. De DEC heeft vastgesteld dat de onderzoeker voldoende aannemelijk heeft gemaakt dat er optimaal tegemoet gekomen wordt aan de vereiste van vermindering van dierproeven. Er wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van surplus- en reservedieren en hergebruik van dieren.
16. De DEC heeft vastgesteld dat het project in overeenstemming is met de vereiste van verfijning van dierproeven: er wordt getraind onder leiding van ervaren trainers en waar mogelijk wordt anesthesie of analgesie toegepast of betreft het een terminaal experiment. De DEC zien geen extra mogelijkheden voor verfijning, anders dan die de onderzoeker nu toepast maar ziet wel mogelijkheden op verfijning en vermindering voor toekomstige experimenten (zie ook C5).

17. Er is geen sprake van wettelijk verplicht onderzoek; de vraag over duplicatie is niet van toepassing.

Dieren in voorraad gedood en bestemming dieren na afloop proef

18. Er wordt niet aangegeven of beide seksen in gelijke mate ingezet worden. Er is echter geen sprake van fokoverschotten omdat dieren ingezet worden die uit eerder onderzoek afkomstig zijn en dan kunnen beiden seksen zijn, maar de verdeling is afhankelijk van het aanbod. Alleen voor bepaalde technieken als vasectomie is het geslacht belangrijk.
19. De dieren worden soms gedood in het kader van het project. Dit is het geval wanneer bijv. euthanasiemethoden getraind moeten worden. De meeste dieren worden na afloop van het project gedood omdat er geen bestemming meer voor is (bijv. op basis van het eerdere onderzoek waaraan de dieren hebben deelgenomen). De dieren worden gedood volgens een passende methode die vermeld staat in bijlage IV van richtlijn 2010/63/EU. De dieren die in leven blijven zijn beschikbaar voor hergebruik. De DEC legt hierbij wel de voorwaarde op dat de dieren die voor hergebruik in aanmerking komen geen ernstig ongerief mogen hebben gehad of gaan ondervinden.
20. Er is geen sprake van herplaatsing. Dieren die na de training in leven blijven worden gehuisvest binnen de vergunninghouder voor hergebruik.

NTS

21. Na aanpassing door de onderzoeker is de NTS naar het oordeel van de DEC een evenwichtige weergave van het project, begrijpelijk geformuleerd en voldoet aan de vereisten in de herziene Wod Art. 10.a.1.7.

D. Ethische afweging

1. De centrale morele vraag van het project is: Weegt het trainen van biotechnische technieken aan medewerkers om te komen tot goede monstername en metingen in dierexperimenten waarbij het welzijn van de proefdieren zo min mogelijk wordt aangetast op tegen het milde tot maximaal matige (voor 20% van de dieren) ongerief dat de dieren ondervinden?
2. In haar afweging heeft de DEC geconstateerd dat het hier gaat om een aanvraag met voldoende samenhang. De DEC heeft in haar afweging meegewogen dat het directe doel een reëel belang dient. De DEC heeft daarnaast meegewogen dat een goede opleiding wettelijk vereist is, en dat door een goede training de onderzoekers en biotechnici toekomstige dierproeven zo bekwaam mogelijk kunnen uitvoeren. Door de handeling technisch zo goed mogelijk uit te voeren kan spreiding worden verkleind en kunnen aantallen dieren per experimentele groep zo laag mogelijk worden gehouden. De DEC schat dit in als een reëel belang. De medewerkers hebben reëel belang bij het verhogen en bijhouden van hun expertise. Voor de doeldieren is de waarde van welzijn en integriteit in het geding. De DEC schat dit in als een reëel belang.
3. Tot slot zijn de waarden van de proefdieren in het geding. Zij ervaren maximaal matig ongerief als gevolg van de handelingen binnen het project. De integriteit van de proefdieren in dit project wordt niet sterker aangetast dan gebruikelijk bij het uitvoeren van een dierproef.
4. Op basis van bovenstaande overwegingen is de DEC van mening dat het ethisch verantwoord is om medewerkers te laten trainen en oefenen met maximaal matig ongerief voor maximaal 3515 dieren. De DEC ziet in dit stadium geen mogelijkheden op het terrein van vervanging, vermindering van het aantal dieren en verfijning van de aanvraag.
5. De centrale morele vraag kan met "ja" beantwoord worden.

E. Advies

1. Advies aan de CCD:
 - De DEC adviseert de vergunning te verlenen.
2. Het uitgebrachte advies is gebaseerd op consensus.
3. Er zijn geen knelpunten/dilemma's zijn naar voren gekomen tijdens het beoordelen van de aanvraag en het opstellen van het advies.

DATEM
29 Januari 2018

ONS KENMERK
AVD4010020174310

PAGINA
5 van 5

Met vriendelijke groet.

10.2.e

secretaris **10.2.g**

Van: Info-zbo
Verzonden: woensdag 21 februari 2018 10:14
Aan: 10.2.g
CC: 10.2.e
Onderwerp: Aanhouden AVD4010020174310

Geachte dr. 10.2.e

Op 18-12-2017 hebben wij uw aanvraag voor een projectvergunning dierproeven ontvangen. Het gaat om uw project "Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers" met aanvraagnummer AVD4010020174310. In uw aanvraag zitten voor ons nog enkele onduidelijkheden. In dit bericht leest u wat wij nog nodig hebben en wanneer u een beslissing kunt verwachten.

Welke informatie nog nodig

Wij hebben de volgende informatie van u nodig om uw aanvraag verder te kunnen beoordelen:

Onduidelijkheden

- In Sectie H van bijlage 3.4.4.1 staat het volgende omschreven: "Wanneer in het kader van GVP of in de ogen van de bevoegde en bekwaame trainer een HEP bereikt wordt zal zonder uitstel euthanasie toegepast worden volgens de voor die diersoort geldende methode." Echter, in sectie J van de bijlage zijn geen humane eindpunten geformuleerd. U wordt verzocht deze eindpunten in sectie J. te vermelden.
- De tabel in bijlage 3.4.4.1 vermeldt dat 50 overige vogels gebruikt zullen worden. In de NTS en in Sectie B van de bijlage wordt deze groep niet vermeld. U wordt verzocht de gebruikte diersoorten en aantallen in alle delen van de aanvraag in overeenstemming met elkaar te brengen.
- De CCD vindt de onderbouwing van de gebruikte aantallen en soorten, ook na de aanvulling gevraagd door de DEC, te summier of zelfs geheel ontbrekend. Onder de aangevraagde diersoorten zitten soorten die als maatschappelijk gevoelig worden beschouwd. U wordt verzocht gedetailleerd voor alle diersoorten te onderbouwen waarom de soort gebruikt wordt en hoe de aangevraagde aantallen tot stand zijn gekomen.
- In de aanvraag wordt beschreven dat het grootste deel van de gebruikte dieren gedood wordt na afloop. U wordt verzocht per diersoort te onderbouwen wat er met de dieren gebeurt na afloop van de training(en). Ook zou de CCD graag onderbouwd zien waarom adoptie niet mogelijk is.
- De CCD zou graag een tabel willen zien in sectie A. van bijlage 3.4.4.1 die per diersoort weergeeft welke handelingen getraind gaan worden, welk ongerief dit met zich mee brengt, of anesthesie/analgesie wordt toegepast en de duur van de handeling.
- In Sectie K. van bijlage 3.4.4.1 wil de CCD het ongerief per diersoort zien met als conclusie het cumulatieve ongerief voor alle gebruikte dieren in de bijlage. Dit wordt vaak het meest helder in een tabelvorm weergegeven. Een belangrijk aandachtspunt is dat dieren die handelingen onder anesthesie ondergaan en daarna meteen onder anesthesie gedood worden als "terminaal" ingeschat worden. U wordt verzocht dit aan te passen in de aanvraag.

Zonder deze aanvullende informatie kan de beslissing nadelig voor u uitvallen omdat de gegevens onvolledig of onduidelijk zijn.

Opsturen binnen veertien dagen

Stuur de ontbrekende informatie binnen veertien dagen na de datum van deze brief op. U kunt dit aanleveren via NetFTP.

Wanneer een beslissing

De behandeling van uw aanvraag wordt opgeschort tot het moment dat wij de aanvullende informatie hebben ontvangen. Als u goedkeuring krijgt op uw aanvraag, kunt u daarna beginnen met het project.

Mocht u vragen hebben, dan kunt u uiteraard contact met ons opnemen.

Met vriendelijke groet,
Namens de Centrale Commissie Dierproeven

10.2.e

www.centralecommissiedierproeven.nl

.....
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
T: 0900 2800028

E: info@zbo-ccd.nl

10.2.e

Van: info@zbo-ccd.nl
Verzonden: woensdag 21 februari 2018 10:17
Aan: 10.2.g
Onderwerp: Verzoek aanvullende informatie projectvergunningsaanvraag AVD4010020174310

19

Geachte DEC Wageningen UR,

Op 18-12-2017 hebben wij een aanvraag voor een projectvergunning dierproeven ontvangen waarover uw DEC advies heeft uitgebracht. Het gaat om het project 'Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers' met aanvraagnummer AVD4010020174310.

In de beantwoording van C19 wordt het volgende vermeld: ?De meeste dieren worden na afloop van het project gedood omdat er geen bestemming meer voor is (bijv. op basis van het eerdere onderzoek waaraan de dieren hebben deelgenomen).? Voor een deel van de aangevraagde diersoorten geldt dat het gebruik maatschappelijk gevoelig ligt. Mogelijk zouden een deel van de dieren geschikt kunnen zijn voor adoptie. De CCD vraagt zich af waarom dit geen onderdeel is van de afweging van de DEC. Wij verzoeken u deze afweging alsnog te maken voor deze aanvraag.

Mocht u vragen hebben, dan kunt u uiteraard contact met ons opnemen.

Met vriendelijke groet,
Namens de Centrale Commissie Dierproeven

10.2.e

www.centralecommissiedierproeven.nl

.....
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

T: 0900 2800028
E: info@zbo-ccd.nl

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: donderdag 22 februari 2018 09:49
Aan: Info-zbo
Onderwerp: Re: Aanhouden AVD4010020174310

20

Categorieën: Dossier: 10.2.e

Geachte mevrouw 10.2.e

dank voor uw reactie. In verband met mijn vakantie kan het mogelijk zijn dat ik de termijn van 14 dagen niet kan halen. Ik hoop dat dit geen invloed zal hebben op uw uiteindelijke beslissing.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Van: Info-zbo <info@zbo-ccd.nl>
Verzonden: woensdag 21 februari 2018 10:13
Aan: Vergunningenloket
CC: 10.2.e
Onderwerp: Aanhouden AVD4010020174310

18

Geachte dr. 10.2.e

Op 18-12-2017 hebben wij uw aanvraag voor een projectvergunning dierproeven ontvangen. Het gaat om uw project "Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers" met aanvraagnummer AVD4010020174310. In uw aanvraag zitten voor ons nog enkele onduidelijkheden. In dit bericht leest u wat wij nog nodig hebben en wanneer u een beslissing kunt verwachten.

Welke informatie nog nodig

Wij hebben de volgende informatie van u nodig om uw aanvraag verder te kunnen beoordelen:

Onduidelijkheden

- In Sectie H van bijlage 3.4.4.1 staat het volgende omschreven: "Wanneer in het kader van GVP of in de ogen van de bevoegde en bekwame trainer een HEP bereikt wordt zal zonder uitstel euthanasie toegepast worden volgens de voor die diersoort geldende methode." Echter, in sectie J van de bijlage zijn geen humane eindpunten geformuleerd. U wordt verzocht deze eindpunten in sectie J. te vermelden.
- De tabel in bijlage 3.4.4.1 vermeldt dat 50 overige vogels gebruikt zullen worden. In de NTS en in Sectie B van de bijlage wordt deze groep niet vermeld. U wordt verzocht de gebruikte diersoorten en aantallen in alle delen van de aanvraag in overeenstemming met elkaar te brengen.
- De CCD vindt de onderbouwing van de gebruikte aantallen en soorten, ook na de aanvulling gevraagd door de DEC, te summier of zelfs geheel ontbrekend. Onder de aangevraagde diersoorten zitten soorten die als maatschappelijk gevoelig worden beschouwd. U wordt verzocht gedetailleerd voor alle diersoorten te onderbouwen waarom de soort gebruikt wordt en hoe de aangevraagde aantallen tot stand zijn gekomen.
- In de aanvraag wordt beschreven dat het grootste deel van de gebruikte dieren gedood wordt na afloop. U wordt verzocht per diersoort te onderbouwen wat er met de dieren gebeurt na afloop van de training(en). Ook zou de CCD graag onderbouwd zien waarom adoptie niet mogelijk is.
- De CCD zou graag een tabel willen zien in sectie A. van bijlage 3.4.4.1 die per diersoort weergeeft welke handelingen getraind gaan worden, welk ongerief dit met zich mee brengt, of anesthesie/analgesie wordt toegepast en de duur van de handeling.
- In Sectie K. van bijlage 3.4.4.1 wil de CCD het ongerief per diersoort zien met als conclusie het cumulatieve ongerief voor alle gebruikte dieren in de bijlage. Dit wordt vaak het meest helder in een tabelvorm weergegeven. Een belangrijk aandachtspunt is dat dieren die handelingen onder anesthesie ondergaan en daarna meteen onder anesthesie gedood worden als "terminaal" ingeschat worden. U wordt verzocht dit aan te passen in de aanvraag.

Zonder deze aanvullende informatie kan de beslissing nadelig voor u uitvallen omdat de gegevens onvolledig of onduidelijk zijn.

Opsturen binnen veertien dagen

Stuur de ontbrekende informatie binnen veertien dagen na de datum van deze brief op. U kunt dit aanleveren via NetFTP.

Wanneer een beslissing

De behandeling van uw aanvraag wordt opgeschort tot het moment dat wij de aanvullende informatie hebben ontvangen. Als u goedkeuring krijgt op uw aanvraag, kunt u daarna beginnen met het project.

Mocht u vragen hebben, dan kunt u uiteraard contact met ons opnemen.

Met vriendelijke groet,
Namens de Centrale Commissie Dierproeven

10.2.e

www.centralecommissiedierproeven.nl<<http://www.centralecommissiedierproeven.nl>>

.....
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

T: 0900 2800028

E: info@zbo-ccd.nl<<mailto:info@zbo-ccd.nl>>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

10.2.e

Van: Info-zbo
Verzonden: vrijdag 23 februari 2018 08:15
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: Aanhouden AVD4010020174310
Categorieën: Dossier: 10.2.e

21

Beste 10.2.e

Deze 14 dagen is een richtlijn dus later reageren is zeker mogelijk. Het dossier wordt aangehouden in afwachting van de reactie, want betekent dat de klok op stop staat betreffende de behandeltermijn (wettelijke termijn is 40 werkdagen). De beslissing van de CCD zal zich richten op de ingestuurde aanvraag en de beantwoording van onderstaande vragen en niet op de snelheid van je reactie.

Prettige vakantie

Met vriendelijke groeten,

10.2.e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 10.2.e
Verzonden: donderdag 22 februari 2018 9:49
Aan: Info-zbo
Onderwerp: Re: Aanhouden AVD4010020174310

20

Geachte mevrouw 10.2.e

dank voor uw reactie. In verband met mijn vakantie kan het mogelijk zijn dat ik de termijn van 14 dagen niet kan halen. Ik hoop dat dit geen invloed zal hebben op uw uiteindelijke beslissing.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Van: Info-zbo <info@zbo-ccd.nl>
Verzonden: woensdag 21 februari 2018 10:13
Aan: Vergoedingsloket
cc: 10.2.e
Onderwerp: Aanhouden AVD4010020174310

Geachte dr. 10.2.e

18

Op 18-12-2017 hebben wij uw aanvraag voor een projectvergunning dierproeven ontvangen. Het gaat om uw project "Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers" met aanvraagnummer AVD4010020174310. In uw aanvraag zitten voor ons nog enkele onduidelijkheden. In dit bericht leest u wat wij nog nodig hebben en wanneer u een beslissing kunt verwachten.

Welke informatie nog nodig
Wij hebben de volgende informatie van u nodig om uw aanvraag verder te kunnen beoordelen:

Onduidelijkheden

- In Sectie H van bijlage 3.4.4.1 staat het volgende omschreven: "Wanneer in het kader van GVP of in de ogen van de bevoegde en bekwame trainer een HEP bereikt wordt zal zonder uitstel euthanasie toegepast worden volgens de voor die diersoort geldende methode." Echter, in sectie J van de bijlage zijn geen humane eindpunten geformuleerd. U wordt verzocht deze eindpunten in sectie J. te vermelden.

- De tabel in bijlage 3.4.4.1 vermeldt dat 50 overige vogels gebruikt zullen worden. In de NTS en in Sectie B van de bijlage wordt deze groep niet vermeld. U wordt verzocht de gebruikte diersoorten en aantallen in alle delen van de aanvraag in overeenstemming met elkaar te brengen.

-De CCD vindt de onderbouwing van de gebruikte aantallen en soorten, ook na de aanvulling gevraagd door de DEC, te summier of zelfs geheel ontbrekend. Onder de aangevraagde diersoorten zitten soorten die als maatschappelijk gevoelig worden beschouwd. U wordt verzocht gedetailleerd voor alle diersoorten te onderbouwen waarom de soort gebruikt wordt en hoe de aangevraagde aantallen tot stand zijn gekomen.

-In de aanvraag wordt beschreven dat het grootste deel van de gebruikte dieren gedood wordt na afloop. U wordt verzocht per diersoort te onderbouwen wat er met de dieren gebeurt na afloop van de training(en). Ook zou de CCD graag onderbouwd zien waarom adoptie niet mogelijk is.

-De CCD zou graag een tabel willen zien in sectie A. van bijlage 3.4.4.1 die per diersoort weergeeft welke handelingen getraind gaan worden, welk ongerief dit met zich mee brengt, of anesthesie/analgesie wordt toegepast en de duur van de handeling.

-In Sectie K. van bijlage 3.4.4.1 wil de CCD het ongerief per diersoort zien met als conclusie het cumulatieve ongerief voor alle gebruikte dieren in de bijlage. Dit wordt vaak het meest helder in een tabelvorm weergegeven. Een belangrijk aandachtspunt is dat dieren die handelingen onder anesthesie ondergaan en daarna meteen onder anesthesie gedood worden als "terminaal" ingeschat worden. U wordt verzocht dit aan te passen in de aanvraag.

Zonder deze aanvullende informatie kan de beslissing nadelig voor u uitvallen omdat de gegevens onvolledig of onduidelijk zijn.

Opsturen binnen veertien dagen

Stuur de ontbrekende informatie binnen veertien dagen na de datum van deze brief op. U kunt dit aanleveren via NetFTP.

Wanneer een beslissing

De behandeling van uw aanvraag wordt opgeschort tot het moment dat wij de aanvullende informatie hebben ontvangen. Als u goedkeuring krijgt op uw aanvraag, kunt u daarna beginnen met het project.

Mocht u vragen hebben, dan kunt u uiteraard contact met ons opnemen.

Met vriendelijke groet,

Namens de Centrale Commissie Dierproeven

10.2.e

www.centralecommissiedierproeven.nl<<http://www.centralecommissiedierproeven.nl>>

.....
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
T: 0900 2800028

E: info@zbo-ccd.nl<<mailto:info@zbo-ccd.nl>>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: 10.2.e
Sent: dinsdag 13 maart 2018 8:32
To: IvD 10.2.g
Subject: FW: Aanhouden AVD4010020174310

Ls,

Hieronder de antwoorden in rood. De aanpassingen zijn verwerkt in de herziene aanvraag.

Met vriendelijke groet, 10.2.e

From: Info-zbo [mailto:info@zbo-ccd.nl]
Sent: woensdag 21 februari 2018 10:14
To: Vergunningenloket 10.2.g
Cc: 10.2.e
Subject: Aanhouden AVD4010020174310

Geachte dr. 10.2.e

Op 18-12-2017 hebben wij uw aanvraag voor een projectvergunning dierproeven ontvangen. Het gaat om uw project "Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers" met aanvraagnummer AVD4010020174310. In uw aanvraag zitten voor ons nog enkele onduidelijkheden. In dit bericht leest u wat wij nog nodig hebben en wanneer u een beslissing kunt verwachten.

Welke informatie nog nodig

Wij hebben de volgende informatie van u nodig om uw aanvraag verder te kunnen beoordelen:

Onduidelijkheden

- In Sectie H van bijlage 3.4.4.1 staat het volgende omschreven: "Wanneer in het kader van GVP of in de ogen van de bevoegde en bekwame trainer een HEP bereikt wordt zal zonder uitstel euthanasie toegepast worden volgens de voor die diersoort geldende methode." Echter, in sectie J van de bijlage zijn geen humane eindpunten geformuleerd. U wordt verzocht deze eindpunten in sectie J. te vermelden.

In sectie J is toegevoegd: De dieren die een chirurgie of katheterisatie hebben ondergaan zullen voor het overgrote deel niet bijkomen uit de anesthesie. Indien het toch nodig is om de dieren bij te laten komen zullen ze goed worden gemonitord. Bij signalen van pijn, waarbij het dier niet goed reageert op de ingestelde pijnbestrijding, zal het dier geëuthanaseerd worden. Indien de dieren na drie dagen nog koorts hebben en/of de voeropname na drie dagen minder dan de helft van voor de operatie is zal het dier geëuthanaseerd worden. Ook bij signalen van pijn, waarbij het dier niet goed reageert op de ingestelde pijnbestrijding, zal het dier geëuthanaseerd worden.

- De tabel in bijlage 3.4.4.1 vermeldt dat 50 overige vogels gebruikt zullen worden. In de NTS en in Sectie B van de bijlage wordt deze groep niet vermeld. U wordt verzocht de gebruikte diersoorten en aantallen in alle delen van de aanvraag in overeenstemming met elkaar te brengen.

Is aangepast

-De CCD vindt de onderbouwing van de gebruikte aantallen en soorten, ook na de aanvulling gevraagd door de DEC, te summier of zelfs geheel ontbrekend. Onder de aangevraagde diersoorten zitten soorten die als maatschappelijk gevoelig worden beschouwd. U wordt verzocht gedetailleerd voor alle diersoorten te onderbouwen waarom de soort gebruikt wordt en hoe de aangevraagde aantallen tot stand zijn gekomen.

Onder B is toegevoegd:

Bij de aangevraagde benodigde aantallen dieren wordt uitgegaan van het minimaal benodigde aantal dieren om een bepaalde techniek op verantwoorde wijze aan te leren. Per handeling zal een medewerker in minimaal 3 sessies moeten trainen (1x voorgedaan, 1x met hulp oefenen en 1x zelfstandig uitvoeren). Hierbij wordt er van uitgegaan dat de mate waarin bepaalde handelingen getraind worden, onder andere afhankelijk is van het aantal dieren dat gebruikt wordt voor experimenten. Het aantal experimenten neemt de afgelopen jaren gestaag toe. Daarnaast spelen de (in de vernieuwde Wod) wettelijke eis om met regelmatig geschoold (bekwaam) personeel te werken en het feit dat er de komende jaren een uitbreiding van het personeelsbestand voorzien is, ook een rol. Wij verwachten jaarlijks 40 medewerkers te moeten trainen, deels om technieken aan te leren en deels om het persoonlijke competentiedossier bij te houden. Een medewerker zal gemiddeld 3 handelingen per jaar trainen. Per training zal de medewerker maximaal 5 dieren gebruiken. Het totale aantal dieren zal hiermee komen op $3 \text{ (trainingen)} \times 40 \text{ (medewerkers)} \times 5 \text{ (aantal dieren)} \times 5 \text{ (jaar)} = 3000 \text{ dieren}$

Diersoort	Totale aantal voor training in 5 jaar
Muis	500
Rat	50
Cavia	100
Konijn	25
Fret	30
Nerts	50
Varken	200
Schaap/geit	50
Rund	160
Paard	10
Pluimvee	1000
Hond	50
Vissen	750
Lama	25

3000

Alle bovengenoemde diersoorten worden op regelmatige basis als proefdier ingezet, met uitzondering van het paard en de fret. Op basis van historie willen wij graag de mogelijkheid om handelingen aan deze dieren te trainen wel aanvragen. In de toekomst is hernieuwd onderzoek met deze diersoorten niet uit te sluiten. De training aan honden zal beperkt worden tot de vaste verzorgers of de medewerkers die bij specifieke experimenten met deze dieren ingezet gaan worden.

Omdat niet bekend is wat er in de toekomst aan technieken aangeleerd moet worden is het aantal aangevraagde dieren een schatting. Het werkelijke aantal zal bij iedere aanvraag met de proefdierdeskundige afgestemd worden.

Opgemerkt wordt dat de opsomming van de diersoorten mogelijk niet volledig is.

In het algemeen wordt eerst gekeken of dieren uit een lopend of beëindigd experiment kunnen worden hergebruikt of dat er boventallige dieren gebruikt kunnen worden. Is dit niet mogelijk dan worden de dieren betrokken van erkende proefdierleveranciers of, in het geval dat niet mogelijk is voor de betreffende diersoort, uit de praktijk.

-In de aanvraag wordt beschreven dat het grootste deel van de gebruikte dieren gedood wordt na afloop. U wordt verzocht per diersoort te onderbouwen wat er met de dieren gebeurt na afloop van de training(en). Ook zou de CCD graag onderbouwd zien waarom adoptie niet mogelijk is.

Aanpassing tekst onder C: Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van dieren uit lopend onderzoek. Hierbij kan gedacht worden aan reservedieren die niet nodig zijn of dieren die aan het einde van een onderzoek, voor ze geëuthanaseerd worden, gebruikt worden voor training. Wanneer de training gebeurt bij dieren die langduriger aanwezig zijn (hond, lama, paard) en het cumulatief ongerief licht is, kan het dier in sommige gevallen na enige tijd opnieuw voor training ingezet worden. Hierbij houdt men zich aan de in de Wod gestelde voorwaarden voor hergebruik. Dit heeft de voorkeur boven het nieuw aankopen van dieren voor het doel van dit project. Alleen indien het onvermijdelijk is worden dieren speciaal voor trainingsdoeleinden aangekocht.

Gezien de vaak infectieuze aard van het in ons instituut uitgevoerde onderzoek zal het in de meeste gevallen niet mogelijk zijn dieren ter adoptie aan te bieden.

Daarnaast in tabelvorm onder Sectie A toelichting toegevoegd mbt gebruik van de dieren.

-De CCD zou graag een tabel willen zien in sectie A. van bijlage 3.4.4.1 die per diersoort weergeeft welke handelingen getraind gaan worden, welk ongerief dit met zich mee brengt, of anesthesie/analgesie wordt toegepast en de duur van de handeling.

Toegevoegd in bijlage 3.4.4.1 tabel: zie bijlage

-In Sectie K. van bijlage 3.4.4.1 wil de CCD het ongerief per diersoort zien met als conclusie het cumulatieve ongerief voor alle gebruikte dieren in de bijlage. Dit wordt vaak het meest helder in een tabelvorm weergegeven. Een belangrijk aandachtspunt is dat dieren die handelingen onder anesthesie ondergaan en daarna meteen onder anesthesie gedood worden als "terminaal" ingeschat worden. U wordt verzocht dit aan te passen in de aanvraag.

Aangepast in: Het cumulatief ongerief wordt geschat op:

2% van de dieren: matig

46% van de dieren: terminaal

52% van de dieren: licht

Per diersoort:

	Licht	Matig	Terminaal
Muis	300	0	200
Rat	30	0	20
Cavia	60	0	40
Konijn	20	0	5
Fret	25	0	5
Nerts	35	0	15
Varken	40	40	120
Schaap/geit	20	5	25
Rund	60	20	80
Paard	10	0	0
Pluimvee	400	0	600
Hond	50	0	0
Vissen	500	0	250
Lama	25	0	0

Zonder deze aanvullende informatie kan de beslissing nadelig voor u uitvallen omdat de gegevens onvolledig of onduidelijk zijn.

Opsturen binnen veertien dagen

Stuur de ontbrekende informatie binnen veertien dagen na de datum van deze brief op. U kunt dit aanleveren via NetFTP.

Wanneer een beslissing

De behandeling van uw aanvraag wordt opgeschort tot het moment dat wij de aanvullende informatie hebben ontvangen. Als u goedkeuring krijgt op uw aanvraag, kunt u daarna beginnen met het project.

Mocht u vragen hebben, dan kunt u uiteraard contact met ons opnemen.

Met vriendelijke groet,
Namens de Centrale Commissie Dierproeven

10.2.e

www.centralecommissiedierproeven.nl

.....
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

T: 0900 2800028

E: info@zbo-ccd.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transm

10.2.e

23

Van: Info-zbo
Verzonden: maandag 19 maart 2018 16:11
Aan: 10.2.g
CC: 10.2.e
Onderwerp: Beschikking en DEC-advies AVD4010020174310
Bijlagen: Beschikking 4310.pdf; DEC advies AVD4310 oefenen en training BRIEF.pdf

Geachte dr. 10.2.e

In de bijlage treft u het besluit op uw digitaal ontvangen aanvraag voor een projectvergunning. Gedurende de behandeling van uw aanvraag hebben wij hierover met u per e-mail gecorrespondeerd. Met deze e-mail sturen wij u hierbij het besluit. Op uw verzoek hebben wij de verantwoordelijk onderzoeker uit uw organisatie in de CC gezet.

Graag maken wij u erop attent dat vergunningen en andere besluiten van de Centrale Commissie Dierproeven met ingang van 1 september 2017 uitsluitend nog per e-mail zullen worden toegezonden.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Namens

Centrale Commissie Dierproeven
www.centralecommissiedierproeven.nl

.....
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

T: 0900-2800028
E: info@zbo-ccd.nl

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Stichting Wageningen Research
dr. 10.2.e

10.2.g

**Centrale Commissie
Dierproeven**
Postbus 20401
2500 EK Den Haag
centralecommissiedierproeven.nl
0900 28 000 28 (10 ct/min)
info@zbo-ccd.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
AVD4010020174310
Bijlagen
1

Datum 19 maart 2018
Betreft Beslissing aanvraag projectvergunning Dierproeven

Geachte dr. 10.2.e

Op 18 december 2017 hebben wij uw aanvraag voor een projectvergunning dierproeven ontvangen. Het gaat om uw project "Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers" met aanvraagnummer AVD4010020174310. Wij hebben uw aanvraag beoordeeld.

Beslissing

Wij keuren uw aanvraag goed op grond van artikel 10a lid 1 van de Wet op de dierproeven (hierna: de wet).

U kunt met uw project starten. De vergunning wordt afgegeven van 19 maart 2018 tot en met 31 december 2022.

De onderbouwing van deze beslissing vindt u onder 'Overwegingen'.

Procedure

Advies dierexperimentencommissie

Bij uw aanvraag heeft u een advies van de Dierexperimentencommissie (DEC) DEC Wageningen UR gevoegd. Dit advies is ontvangen op 30 januari 2018. Bij de beoordeling van uw aanvraag is dit advies betrokken overeenkomstig artikel 10a lid 3 van de wet. Het advies van de DEC is betrokken bij de behandeling van uw aanvraag.

Datum:
19 maart 2018
Aanvraagnummer:
AVD4010020174310

Nadere vragen aanvrager

Op 21 februari 2018 hebben wij u om aanvullingen gevraagd. U heeft antwoord gegeven. De aanvullingen hadden betrekking op de omschrijving van de humane eindpunten, het gebruik van "overige volgels", de onderbouwing van de aantallen dieren, de omschreven handelingen per diersoort, herplaatsing of adoptiemogelijkheden en het cumulatieve ongerief. Uw antwoord is betrokken bij de behandeling van uw aanvraag.

Overwegingen

Alle hierboven genoemde stukken liggen ten grondslag aan ons besluit.

Wij kunnen ons vinden in de inhoud van het advies van de DEC, inclusief de daaraan ten grondslag liggende motivering.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief schriftelijk een bezwaarschrift indienen.

Een bezwaarschrift kunt u sturen naar Centrale Commissie Dierproeven, afdeling Juridische Zaken, postbus 20401, 2500 EK Den Haag.

Bij het indienen van een bezwaarschrift vragen we u in ieder geval de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt en het aanvraagnummer te vermelden. U vindt deze nummers in de rechter kantlijn in deze brief.

Bezwaar schorst niet de werking van het besluit waar u het niet mee eens bent. Dat betekent dat dat besluit wel in werking treedt en geldig is. U kunt tijdens deze procedure een voorlopige voorziening vragen bij de Voorzieningenrechter van de rechtbank in de woonplaats van de aanvrager. U moet dan wel kunnen aantonen dat er sprake is van een spoedeisend belang.

Voor de behandeling van een voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd. Op

<http://www.rechtspraak.nl/Organisatie/Rechtbanken/Pages/default.aspx> kunt u zien onder welke rechtbank de vestigingsplaats van de aanvrager valt.

Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op www.centralecommissiedierproeven.nl. Of neem telefonisch contact met ons op: 0900 28 000 28 (10 ct/minuut).

Datum:

19 maart 2018

Aanvraagnummer:

AVD4010020174310

Centrale Commissie Dierproeven
namens deze:

10.2.e

Wvd. Algemeen Secretaris

Bijlagen:

- Vergunning
- Hiervan deel uitmakend:
 - DEC-advies
 - Weergave wet- en regelgeving

Projectvergunning

gelet op artikel 10a van de Wet op de Dierproeven

Verleent de Centrale Commissie Dierproeven aan
Naam: Stichting Wageningen Research
Adres: **10.2.g**
Postcode en plaats:
Deelnemersnummer: 40100

deze projectvergunning voor het tijdvak 19 maart 2018 tot en met 31 december 2022, voor het project "Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers" met aanvraagnummer AVD4010020174310, volgens advies van Dierexperimentencommissie DEC Wageningen UR.

De functie van de verantwoordelijk onderzoeker is .

Het besluit is gebaseerd op de volgende (aangepaste) stukken:

- 1 een aanvraagformulier projectvergunning dierproeven, zoals ontvangen op 18 december 2017
- 2 de bij het aanvraagformulier behorende bijlagen:
 - a Projectvoorstel, zoals ontvangen op 18 december 2017;
 - b Bijlagen dierproeven
 - 3.4.4.1 Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers, zoals ontvangen op 13 maart 2018;
 - c Niet-technische Samenvatting van het project, zoals ontvangen op 13 maart 2018;
 - d Advies van Dierexperimentencommissie zoals ontvangen op 30 januari 2018
 - e De aanvullingen op uw aanvraag, ontvangen op 13 maart 2018.

Naam proef	Diersoort/ Stam	Aantal dieren	Ernst
3.4.4.1 Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers			
	Muizen (<i>Mus musculus</i>)	500	46,0% Terminaal 2,0% Matig 52,0% Licht
	Ratten (<i>Rattus norvegicus</i>)	100	46,0% Terminaal 2,0% Matig 52,0% Licht
	Cavia's (<i>Cavia porcellus</i>)	100	46,0% Terminaal 2,0% Matig 52,0% Licht

Aanvraagnummer:

AVD4010020174310

	Konijnen (<i>Oryctolagus cuniculus</i>)	50	46,0% Terminaal 2,0% Matig 52,0% Licht
	Fretten (<i>Mustela putorius furo</i>)	30	46,0% Terminaal 2,0% Matig 52,0% Licht
	Andere roofdieren (andere Carnivora) / Nerts	100	46,0% Terminaal 2,0% Matig 52,0% Licht
	Varkens (<i>Sus scrofa domesticus</i>)	250	46,0% Terminaal 2,0% Matig 52,0% Licht
	Schapen (<i>Ovis aries</i>) / Schaap of geit	50	46,0% Terminaal 2,0% Matig 52,0% Licht
	Runderen (<i>Bos taurus</i>)	200	46,0% Terminaal 2,0% Matig 52,0% Licht
	Paarden, ezels en kruisingen daarvan (<i>Equidae</i>)	10	46,0% Terminaal 2,0% Matig 52,0% Licht
	Kippen	1.000	46,0% Terminaal 2,0% Matig 52,0% Licht

Aanvraagnummer:

AVD4010020174310

	Andere vogels (andere Aves)	50	46,0% Terminaal 2,0% Matig 52,0% Licht
	Honden (Canis familiaris)	50	46,0% Terminaal 2,0% Matig 52,0% Licht
	Andere vissen (andere Pisces)	1.000	46,0% Terminaal 2,0% Matig 52,0% Licht
	Andere zoogdieren (andere Mammalia) / Lama's	25	46,0% Terminaal 2,0% Matig 52,0% Licht

Ter informatie

Onderstaande informatie is opgenomen op grond van artikel 1d lid 4, artikel 10a1 lid 2, artikel 10 lid 2 en/of artikel 10a3 van de wet.

- Go/ no go momenten worden voor aanvang van elk experiment afgestemd met de IvD.
- Het is verboden een dierproef te verrichten voor een doel dat, naar de algemeen kenbare, onder deskundigen heersende opvatting, ook kan worden bereikt anders dan door middel van een dierproef, of door middel van een dierproef waarbij minder dieren kunnen worden gebruikt of minder ongerief wordt berokkend dan bij de in het geding zijnde proef het geval is.
- Het is verboden dierproeven te verrichten voor een doel waarvan het belang niet opweegt tegen het ongerief dat aan het proefdier wordt berokkend.
- Overige wettelijke bepalingen blijven van kracht.

Aanvraagnummer:

AVD4010020174310

Weergave wet- en regelgeving

Dit project en wijzigingen

Volgens artikel 10c van de Wet op de Dierproeven (hierna de wet) is het verboden om andere dierproeven uit te voeren dan waar de vergunning voor is verleend. De dierproeven mogen slechts worden verricht in het kader van een project, volgens artikel 10g. Uit artikel 10b volgt dat de dierproeven zijn ingedeeld in de categorieën terminaal, licht, matig of ernstig. Als er wijzigingen in een dierproef plaatsvinden, moeten deze gemeld worden aan de Centrale Commissie Dierproeven. Hebben de wijzigingen negatieve gevolgen voor het dierenwelzijn, dan moet volgens artikel 10a5 de wijziging eerst voorgelegd worden en mag deze pas doorgevoerd worden na goedkeuren door de Centrale Commissie Dierproeven.

Artikel 10b schrijft voor dat het verboden is een dierproef te verrichten die leidt tot ernstige mate van pijn, lijden, angst of blijvende schade die waarschijnlijk langdurig zal zijn en niet kan worden verzacht, tenzij hiervoor door de Minister een ontheffing is verleend.

Verzorging

De fokker, leverancier en gebruiker moeten volgens artikel 13f van de wet over voldoende personeel beschikken en ervoor zorgen dat de dieren behoorlijk worden verzorgd, behandeld en gehuisvest. Er moeten ook personen zijn die toezicht houden op het welzijn en de verzorging van de dieren in de inrichting, personeel dat met de dieren omgaat moet toegang hebben tot informatie over de in de inrichting gehuisveste soorten en personeel moet voldoende geschoold en bekwaam zijn. Ook moeten er personen zijn die een eind kunnen maken aan onnodige pijn, lijden, angst of blijvende schade die tijdens een dierproef bij een dier wordt veroorzaakt. Daarnaast zijn er personen die zorgen dat een project volgens deze vergunning wordt uitgevoerd en als dat niet mogelijk is zorgen dat er passende maatregelen worden getroffen.

In artikel 9 staat dat de persoon die het project en de dierproef opzet deskundig en bekwaam moet zijn. In artikel 8 van het Dierproevenbesluit 2014 staat dat personen die dierproeven verrichten, de dieren verzorgen of de dieren doden, hiervoor een opleiding moeten hebben afgerond.

Voordat een dierproef die onderdeel uitmaakt van dit project start, moet volgens artikel 10a3 van de wet de uitvoering afgestemd worden met de instantie voor dierenwelzijn.

Pijnbestrijding en verdoving

In artikel 13 van de wet staat dat een dierproef onder algehele of plaatselijke verdoving wordt uitgevoerd tenzij dat niet mogelijk is, dan wel bij het verrichten van een dierproef worden pijnstillers toegediend of andere goede methoden gebruikt die de pijn, het lijden, de angst of de blijvende schade bij het dier tot een minimum beperken. Een dierproef die bij het dier gepaard gaat met zwaar letsel dat hevige pijn kan veroorzaken, wordt niet zonder verdoving uitgevoerd. Hierbij wordt afgewogen of het toedienen van verdoving voor het dier traumatischer is dan de dierproef zelf en het toedienen van verdoving onverenigbaar is met het doel van de dierproef. Bij een dier wordt geen stof toegediend waardoor het dier niet meer of slechts in verminderde mate in staat is pijn te tonen, wanneer het dier niet tegelijkertijd voldoende verdoving of pijnstilling krijgt toegediend, tenzij wetenschappelijk gemotiveerd. Dieren die pijn

Aanvraagnummer:

AVD4010020174310

kunnen lijden als de verdoving eenmaal is uitgewerkt, moeten preventief en postoperatief behandeld worden met pijnstillers of andere geschikte pijnbestrijdingsmethoden, mits die verenigbaar zijn met het doel van de dierproef. Zodra het doel van de dierproef is bereikt, moeten passende maatregelen worden genomen om het lijden van het dier tot een minimum te beperken.

Einde van een dierproef

Artikel 13a van de wet bepaalt dat een dierproef is afgelopen wanneer voor die dierproef geen verdere waarnemingen hoeven te worden verricht of, voor wat betreft nieuwe genetisch gemodificeerde dierenlijnen, wanneer bij de nakomelingen niet evenveel of meer, pijn, lijden, angst, of blijvende schade wordt waargenomen of verwacht dan bij het inbrengen van een naald. Er wordt dan door een dierenarts of een andere ter zake deskundige beslist of het dier in leven zal worden gehouden. Een dier wordt gedood als aannemelijk is dat het een matige of ernstige vorm van pijn, lijden, angst of blijvende schade zal blijven ondervinden. Als een dier in leven wordt gehouden, krijgt het de verzorging en huisvesting die past bij zijn gezondheidstoestand.

Volgens artikel 13b moet de dood als eindpunt van een dierproef zoveel mogelijk worden vermeden en vervangen door in een vroege fase vaststelbare, humane eindpunten. Als de dood als eindpunt onvermijdelijk is, moeten er zo weinig mogelijk dieren sterven en het lijden zo veel mogelijk beperkt blijven.

Uit artikel 13d volgt dat het doden van dieren door een deskundig persoon moet worden gedaan, wat zo min mogelijk pijn, lijden en angst met zich meebrengt. De methode om te doden is vastgesteld in de Europese richtlijn artikel 6.

In artikel 13c is vastgesteld dat proefdieren geadopteerd kunnen worden, teruggeplaatst in hun habitat of in een geschikt dierhouderijsysteem, als de gezondheidstoestand van het dier het toelaat, er geen gevaar is voor volksgezondheid, diergezondheid of milieu en er passende maatregelen zijn genomen om het welzijn van het dier te waarborgen.

Levensloofdossier

Voor iedere hond, kat en niet-menselijke primate moet volgens artikel 15a van de wet een levensloofdossier bijgehouden worden.

10.2.e

Van: info@zbo-ccd.nl
Verzonden: donderdag 22 maart 2018 15:29
Aan: 10.2.g
Onderwerp: Terugkoppeling over projectvergunningsaanvraag AVD4010020174310

25

Geachte DEC Wageningen UR,

Op 18-12-2017 hebben wij een aanvraag voor een projectvergunning dierproeven ontvangen waarover uw DEC advies heeft uitgebracht. Het gaat om het project 'Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers' met aanvraagnummer AVD4010020174310.

De CCD heeft de aanvrager aanvullende vragen gesteld. Dit betrof de omschrijving van de humane eindpunten, het gebruik van "overige volgels", de onderbouwing van de aantallen dieren, de omschreven handelingen per diersoort, herplaatsing of adoptiemogelijkheden en het cumulatieve ongerief.

De CCD heeft besloten de vergunning toe te wijzen. De aanvrager en verantwoordelijk onderzoeker zijn hierover ingelicht.

Het DEC advies is helder en navolgbaar. In het DEC advies is op heldere wijze inzicht gegeven in de vragen die aan de aanvrager zijn gesteld. U maakt voor de beantwoording van een aantal C vragen gebruik van standaardzinnen, te weten C5, C7, C14, C15, C16. Voor de desbetreffende vragen onderbouwt u niet op welke wijze u tot uw oordeel bent gekomen. De CCD vindt dit echter wel van belang. De ethische afweging volgt door het gebruik van standaardzinnen niet op logische wijze uit de beantwoording van de C vragen.

Mocht u vragen hebben over onze beslissing, dan kunt u uiteraard contact met ons opnemen.

Met vriendelijke groet,
Namens de Centrale Commissie Dierproeven

10.2.e

www.centralecommissiedierproeven.nl

.....
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

T: 0900 2800028

E: info@zbo-ccd.nl

Diersoort	muis	rat	cavia	konijn	fret	nerts	varken	schaap / geit	rund	paard	pluim vee	hond	vis	lama	Sedatie/ pijnstilling vooraf	Ongerief per handeling	Duur ingreep
Handelingen in kader van experiment																	
Anesthesie techniek inhalatie	x	x	x	x	x	x	x				x				Nee	Licht	30-60 min
Anesthesie techniek injectie	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x				Nee	Licht	< 1 min
Biopteren diepere weefsels															Algeheel	Terminaal	15-30 min
Biopteren oppervlakkige weefsels															Algeheel	Terminaal	15-30 min
Bloedafname hals					x	x	x	x	x	x		x		x	Nee	Licht	< 5 min
Bloedafname hartpuntctie	x	x											x		Algeheel	Terminaal	< 5 min
Bloedafname oor				x											Lokaal	Licht	< 5 min
Bloedafname orbita	x	x													Algeheel	Terminaal	< 5 min
Bloedafname staart	x								x				x		Nee	Licht	< 5 min
Bloedafname vleugel											x				Nee	Licht	< 5 min
Bloedafname wangprik	x														Nee	Licht	< 5 min
Bloedvat katheterisatie							x	x	x	x		x			Lokaal	Terminaal	15-30 min
Canulatie halsvene								x	x	x					Algeheel	Terminaal	30-60 min
Canulatie oorvene				x			x								Algeheel	Terminaal	30-60 min
Chirurgische technieken	x	x	x				x		x			x			Algeheel	Terminaal	30-60 min
Euthanasie	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x		x		Algeheel	Licht	15-30 min
Implantatie telemetrische apparatuur					x		x		x						Algeheel	Terminaal	60-120 min
Leren hechten	x	x					x								Na doding	nvt	
Longspoelingen								x							Nee	max. matig	15-30 min
Mest-/urinemonsters/swabs afnemen	x	x			x	x	x	x	x	x	x	x			Nee	Licht	15-30 min
Sectie uitvoeren	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x		x		Na doding	nvt	
Toediening intra dermo-linguaal								x	x						Algeheel	Licht	5-10 min

Toediening intrabulbaar							x								Algeheel	Licht	5-10 min
Toediening intracardiaal	x	x	x	x	x	x	x	x							Algeheel	Terminaal	< 1 min
Toediening intracerebraal	x										x				Algeheel, bij kuikens	Terminaal	< 5 min
Toediening intradermaal			x				x								Nee	Licht	< 5 min
Toediening intramusculair	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	Nee	Licht	< 1 min
Toediening intraperitoneaal	x	x									x		x		Nee, bij vis algeheel	Licht	< 1 min
Toediening intraveneus	x	x		x			x	x	x	x	x	x	x	x	Nee, bij vis algeheel	Licht	< 1 min
Toediening per os/ intranasaal	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	Nee	Licht	< 1 min
Toediening subcutaan	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	Nee	Licht	< 1 min
Verbloeden onder narcose	x	x	x	x	x						x		x		Algeheel	Licht	< 5 min

Handeling t.b.v. van hantering

Fixeren	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Nee	Licht	< 5 min
Identificatie/blik- /vleugelmerk inbrengen/tatoeage	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Nee, bij vis algeheel	Licht	< 5 min
Nosesling aanleggen							x								Nee	Licht	< 5 min
Oppakken	x	x	x	x	x	x					x	x			Nee	Licht	< 5 min
Scheren			x	x			x		x			x		x	Nee	Licht	5-10 min
Spekdikte meten							x								Nee	Licht	< 5 min
Temperatuur opnemen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x		x	Nee	Licht	< 5 min
Wegen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Nee, bij vis algeheel	Licht	< 5 min

10.2.e

27

Van: 10.2.e
Verzonden: donderdag 21 december 2017 17:18
Aan: Info-zbo
Onderwerp: RE: Nieuwe aanvraag 40100 / 4310 1 bijlage

Categorieën: Nieuwe aanvraag (of nummer) 10.2.e

1035 euro is ok

10.2.e

Van: Info-zbo
Verzonden: dinsdag 19 december 2017 11:19
Aan: 10.2.e
CC:
Onderwerp: Nieuwe aanvraag 40100 / 4310 1 bijlage

Urgentie: Hoog

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Namens,

Centrale Commissie Dierproeven www.centralecommissiedierproeven.nl
Nationaal Comité advies dierproevenbeleid www.ncadierproevenbeleid.nl

.....
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

T: 0900 2800028

E: info@zbo-ccd.nl

10.2.e

Van: info@zbo-ccd.nl
Verzonden: vrijdag 22 december 2017 11:18
Aan: Kasbeheer
Onderwerp: Betaalgegevens AVD4010020174310

Categorieën: Nieuwe aanvraag (of nummer): 10.2.e

Er is een nieuwe aanvraag ontvangen. Hiervoor is een factuur verstuurd. Hieronder de gegevens t.b.v. het opboeken van de factuur.

NAW-gegevens:
Wageningen University and Research Facilitair Bedrijf
Postbus 59
6700 AB WAGENINGEN

Factuurdatum: 22-12-2017
Factuurnummer: 174310
Aanvraagnummer: AVD4010020174310
Factuurbedrag: EUR 1.035,00

Met vriendelijke groet,

Centrale Commissie Dierproeven
www.centralecommissiedierproeven.nl

.....
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

T: 0900 2800028
E: info@zbo-ccd.nl

10.2.e

Van: Info-zbo
Verzonden: vrijdag 22 december 2017 13:02
Aan: 10.2.e
CC:
Onderwerp: Nieuwe aanvraag

Hoi,

Betreft: AVD4010020174310
DEC nee

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Namens,

Centrale Commissie Dierproeven www.centralecommissiedierproeven.nl
Nationaal Comité advies dierproevenbeleid www.ncadierproevenbeleid.nl

.....
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

T: 0900 2800028
E: info@zbo-ccd.nl

Advies aan CCD

Datum 19 februari 2018

Betreft Advies Secretariaat over Aanvraag projectvergunning Dierproeven AVD20174310

Instelling: Stichting Wageningen Research
Onderzoeker: 10.2.e
Project: Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers
Aanvraagnummer: AVD20174310
Betreft: Nieuwe aanvraag
Categorieën:

Hoger onderwijs of opleiding

1 Inzicht in aanvraag en de eventuele knelpunten en risico's

Proces	<p>De aanvraag is ingediend inclusief DEC advies. Onderstaande vragen worden gesteld aan de aanvrager:</p> <ul style="list-style-type: none">- In de NTS staat het volgende omschreven: "In uitzonderlijke gevallen, wanneer er sprake is van chirurgische technieken waarbij het nodig is dat het dier na de ingreep weer bijkomt, zal er maximaal sprake zijn van matig ongerief." In het projectvoorstel en in bijlage 3.4.4.1 staat hierover niks vermeld. U wordt verzocht te onderbouwen waarom het noodzakelijk is voor het behalen van de doelstelling om dieren te laten bijkomen na de uitvoering van de chirurgische techniek.- In Sectie H van bijlage 3.4.4.1 staat het volgende omschreven: "Wanneer in het kader van GVP of in de ogen van de bevoegde en bekwame trainer een HEP bereikt wordt zal zonder uitstel euthanasie toegepast worden volgens de voor die diersoort geldende methode." Echter, in sectie J van de bijlage zijn geen humane eindpunten geformuleerd. U wordt verzocht deze eindpunten in sectie J. te vermelden.- De tabel in bijlage 3.4.4.1 vermeldt dat 50 overige vogels gebruikt zullen worden. In de NTS en in Sectie B van de bijlage wordt deze groep niet vermeld. U wordt verzocht de gebruikte diersoorten en aantallen in alle delen van de aanvraag in overeenstemming met elkaar te brengen.
---------------	---

Overzicht van opmerkingen bij AVD20174310b_AdviesNotaCCD_dk.pdf

Pagina: 1

Auteur: 10.2.e

Onderwerp: Notitie

Datum: 19-2-2018 16:40:25

ik vind het een 11.1

50 honden, 10 paarden en lama's en

een 11.1

waarvan dan 11.1

11.1

? (zie NTS 3.6)

11.1

? ook

11.1

?

11.1

?

Naam proef	Diersoort	Stam	Aantal dieren	Herkomst
3.4.4.1 Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers				
	Muizen (<i>Mus musculus</i>)		500	Dieren die voor onderzoek gefokt zijn
	Ratten (<i>Rattus norvegicus</i>)		100	Dieren die voor onderzoek gefokt zijn
	Cavia's (<i>Cavia porcellus</i>)		100	Dieren die voor onderzoek gefokt zijn
	Konijnen (<i>Oryctolagus cuniculus</i>)		50	Dieren die voor onderzoek gefokt zijn
	Fretten (<i>Mustela putorius furo</i>)		30	Dieren die niet voor onderzoek gefokt zijn
	Andere roofdieren (andere Carnivora)	Nerts	100	Dieren die niet voor onderzoek gefokt zijn
	Varkens (<i>Sus scrofa domesticus</i>)		250	Dieren die niet voor onderzoek gefokt zijn
	Schapen (<i>Ovis aries</i>)	Schaap of geit	50	Dieren die niet voor onderzoek gefokt zijn
	Runderen (<i>Bos taurus</i>)		200	Dieren die niet voor onderzoek gefokt zijn
	Paarden, ezels en kruisingen daarvan (<i>Equidae</i>)		10	Dieren die niet voor onderzoek gefokt zijn
	Kippen		1.000	Dieren die niet voor onderzoek gefokt zijn
	Andere vogels (andere Aves)		50	Dieren die niet voor onderzoek gefokt zijn
	Honden (<i>Canis familiaris</i>)		50	Dieren die niet voor onderzoek gefokt zijn

	Andere vissen (andere Pisces)		1.000	Dieren die niet voor onderzoek gefokt zijn
	Andere zoogdieren (andere Mammalia)	Lama's	25	Dieren die niet voor onderzoek gefokt zijn

Gebruik van mannelijke en vrouwelijke dieren

- 3.4.4.1 Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers / Muizen (*Mus musculus*): Er worden zowel mannelijke als vrouwelijke dieren gebruikt.
- 3.4.4.1 Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers / Ratten (*Rattus norvegicus*): Er worden zowel mannelijke als vrouwelijke dieren gebruikt.
- 3.4.4.1 Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers / Cavia's (*Cavia porcellus*): Er worden zowel mannelijke als vrouwelijke dieren gebruikt.
- 3.4.4.1 Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers / Konijnen (*Oryctolagus cuniculus*): Er worden zowel mannelijke als vrouwelijke dieren gebruikt.
- 3.4.4.1 Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers / Fretten (*Mustela putorius furo*): Er worden zowel mannelijke als vrouwelijke dieren gebruikt.
- 3.4.4.1 Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers / Andere roofdieren (andere Carnivora): Er worden zowel mannelijke als vrouwelijke dieren gebruikt.
- 3.4.4.1 Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers / Varkens (*Sus scrofa domesticus*): Er worden zowel mannelijke als vrouwelijke dieren gebruikt.
- 3.4.4.1 Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers / Schapen (*Ovis aries*): Er worden zowel mannelijke als vrouwelijke dieren gebruikt.
- 3.4.4.1 Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers / Runderen (*Bos taurus*): Er worden zowel mannelijke als vrouwelijke dieren gebruikt.
- 3.4.4.1 Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers / Paarden, ezels en kruisingen daarvan (*Equidae*): Er worden zowel mannelijke als vrouwelijke dieren gebruikt.
- 3.4.4.1 Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers / Kippen: Er worden zowel mannelijke als vrouwelijke dieren gebruikt.
- 3.4.4.1 Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers / Andere vogels (andere Aves): Er worden zowel mannelijke als vrouwelijke dieren gebruikt.

- 3.4.4.1 Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers / Honden (*Canis familiaris*): Er worden zowel mannelijke als vrouwelijke dieren gebruikt.
- 3.4.4.1 Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers / Andere vissen (andere *Pisces*): Er worden zowel mannelijke als vrouwelijke dieren gebruikt.
- 3.4.4.1 Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers / Andere zoogdieren (andere *Mammalia*): Er worden zowel mannelijke als vrouwelijke dieren gebruikt.

Locatie uitvoering experimenten	- Alle proeven vinden plaats in een instelling van een vergunninghouder. - Er zijn geen problemen bekend met de vergunninghouder.
--	--

2 DEC advies

DEC-advies	<p>CITAAT: De DEC heeft gediscussieerd over wat de voorkeur heeft: aan 1 dier herhaald een techniek uitvoeren of meerdere dieren gebruiken waar de handeling 1x uitgevoerd wordt. De DEC kwam tot de conclusie dat beide opties hebben voor- en nadelen hebben en vraagt de IvD om toe te zien dat de combinatie van handelingen en aantallen zo optimaal mogelijk is. De DEC gaat er vanuit dat samen met de IvD het traject van trainen wordt bepaald indien het ongerief meer dan licht zal zijn (bij voorbeeld eerst kadaver, dan een ingreep tijdens terminale anesthesie en als laatste de ingreep waarbij dieren ontwaken uit anesthesie).</p> <p>CITAAT: Er wordt niet aangegeven of beide seksen in gelijke mate ingezet worden. Er is echter geen sprake van fokoverschotten omdat dieren ingezet worden die uit eerder onderzoek afkomstig zijn en dan kunnen beiden seksen zijn, maar de verdeling is afhankelijk van het aanbod. Alleen voor bepaalde technieken als vasectomie is het geslacht belangrijk.</p> <p>Ethische afweging van de DEC: CITAAT: 1. De centrale morele vraag van het project is: Weegt het trainen van biotechnische technieken aan medewerkers om te komen tot goede monsternamen en metingen in dierexperimenten waarbij het welzijn van de proefdieren zo min mogelijk wordt aangetast op tegen het milde tot maximaal matige (voor 20% van de dieren) ongerief dat de dieren ondervinden? 2. In haar afweging heeft de DEC geconstateerd dat het hier gaat om een aanvraag met voldoende samenhang. De DEC heeft in haar afweging meegewogen dat het directe doel een reëel belang dient. De DEC heeft daarnaast meegewogen dat een goede opleiding wettelijk vereist is, en</p>
-------------------	---

dat door een goede training de onderzoekers en bictchnici toekomstige dierproeven zo bekwaam mogelijk kunnen uitvoeren. Door de handeling technisch zo goed mogelijk uit te voeren kan spreiding worden verkleind en kunnen aantallen dieren per experimentele groep zo laag mogelijk worden gehouden. De DEC schat dit in als een reëel belang. De medewerkers hebben reëel belang bij het verhogen en bijhouden van hun expertise. Voor de doeldieren is de waarde van welzijn en integriteit in het geding. De DEC schat dit in als een reëel belang.

3. Tot slot zijn de waarden van de proefdieren in het geding. Zij ervaren maximaal matig ongerief als gevolg van de handelingen binnen het project. De integriteit van de proefdieren in dit project wordt niet sterker aangetast dan gebruikelijk bij het uitvoeren van een dierproef.

De DEC heeft extern advies ingewonnen bij
- de aanvrager is om aanvullingen gevraagd

CITAAT:

De DEC is van mening dat de aantallen dieren erg ruim genomen zijn en ziet graag per diersoort een onderbouwing (bijv. o.b.v. aantallen in voorgaande jaren) van het aantal aan te vragen dieren.

Het DEC advies is Positief

Het uitgebrachte advies is gebaseerd op consensus.

3 Kwaliteit DEC advies

Kwaliteit DEC-advies

-Het DEC advies is helder en navolgbaar.

-In het DEC advies is op heldere wijze inzicht gegeven in de vragen die aan de aanvrager zijn gesteld.

-U maakt voor de beantwoording van een aantal C vragen gebruik van standaardzinnen, te weten C5, C7, C14, C15, C16. Voor de desbetreffende vragen onderbouwt u niet op welke wijze u tot uw oordeel bent gekomen. De CCD vindt dit echter wel van belang.

-De ethische afweging

11.1

Auteur: 10.2.e
dit 11.1

Onderwerp: Markering

Datum: 19-2-2018 16:36:25

? 11.1

4 Inhoudelijke beoordeling

Doelstelling Doelstelling	CITAAT: Het directe doel is: <ul style="list-style-type: none">· het "opfrissen" van aangeleerde technieken die bij proefdierstudies toegepast worden en niet vaak worden uitgevoerd.· het aanleren van nieuwe technieken die leiden tot verfijning· nagaan of een bepaalde techniek of methode mogelijk is bij een gegeven diersoort met als doel verfijning te bereiken· trainen en aanleren van bekende technieken aan nieuwe medewerkers om zo de inzetbaarheid binnen het team te vergroten Alle trainingen worden slechts gegeven wanneer er een expliciete onderzoeksvraag aan ten grondslag ligt. Het uiteindelijke doel is het goed kunnen uitvoeren van biotechnische technieken waardoor het welzijn van de dieren zo min mogelijk aangetast wordt en er monsters/metingen verkregen kunnen worden.
Wetenschappelijk en maatschappelijk belang	CITAAT: Door de te gebruiken technieken zorgvuldig aan te leren wordt een optimaal resultaat bereikt. Hierdoor wordt voorkomen dat dieren onnodig vaak handelingen moeten ondergaan of dat de handelingen meer ongerief veroorzaken dan noodzakelijk is.
Onderbouwing wetenschappelijk en maatschappelijk belang	Het wetenschappelijk en maatschappelijk belang is 11.1
Wetenschappelijke kwaliteit Kwaliteit aanvrager/ onderzoeksgroep en onderzoek	De DEC zegt hierover: CITAAT De DEC heeft vastgesteld dat de kennis en kunde van de onderzoeksgroep en andere betrokkenen bij de dierproeven, afgaande op het geschreven voorstel en het oordeel van de IvD, voldoende gewaarborgd zijn. De IvD heeft toegelicht dat de trainingen alleen gegeven worden door mensen met veel expertise op het gebied van de betreffende techniek. De DEC merkt op dat de IvD dit moet borgen en hier toezicht op moet houden. De DEC acht de IvD in staat om dit toezicht te houden. Het Secretariaat heeft 11.1

3V's

Vervanging	
	3.4.4.1 Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers: CITAAT: indien mogelijk worden de technieken eigen gemaakt m.b.v. proefdier vrije modellen of beeldmateriaal of gebruik van dieren die om andere redenen gedood zijn (bijv. slachtdieren): Enkel wanneer de techniek niet anders geoefend kan worden dan op levende dieren, worden proefdieren gebruikt.
Verminderen	
	3.4.4.1 Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers: CITAAT: Er wordt gebruik gemaakt van het minimum aantal dieren dat nodig is om de techniek aan te leren. Verdere vermindering is niet mogelijk.
Verfijnen	
	3.4.4.1 Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers: CITAAT: Tenzij het in het kader van de techniek niet mogelijk, is wordt anesthesie/analgesie toegepast.
Hergebruik	Er is sprake van hergebruik van dieren.
3.4.4.1: Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers: CITAAT: Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van dieren uit lopend onderzoek. Hierbij kan gedacht worden aan reservedieren die niet nodig zijn of dieren die aan het einde van een onderzoek, voor ze geëthanaseerd worden, gebruikt worden voor training. Hierbij houdt men zich aan de in de WoD gestelde voorwaarden voor hergebruik. Dit heeft de voorkeur boven het nieuw aankopen van dieren voor het doel van dit project. Alleen indien het onvermijdelijk is worden dieren speciaal voor trainingsdoeleinden aangekocht.	

Naam proef	Worden de dieren gedood?	Doden volgens richtlijn?
3.4.4.1 Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers	Ja	niet volgens de richtlijn. CITAAT: Er zal een euthanasiemethode gebruikt worden conform de wetgeving tenzij een bepaalde manier van euthanasie onderdeel/onderwerp is van de training.

Naam proef		
3.4.4.1 Oefenen en trainen van experimentele technieken door medewerkers	HEP: Worden niet verwacht	

Muizen (<i>Mus musculus</i>)	Ongerief: 20,0% Matig 80,0% Licht	
Ratten (<i>Rattus norvegicus</i>)	Ongerief: 20,0% Matig 80,0% Licht	
Cavia's (<i>Cavia porcellus</i>)	Ongerief: 20,0% Matig 80,0% Licht	
Konijnen (<i>Oryctolagus cuniculus</i>)	Ongerief: 20,0% Matig 80,0% Licht	
Fretten (<i>Mustela putorius furo</i>)	Ongerief: 20,0% Matig 80,0% Licht	
Andere roofdieren (andere Carnivora)	Ongerief: 20,0% Matig 80,0% Licht	
Varkens (<i>Sus scrofa domesticus</i>)	Ongerief: 20,0% Matig 80,0% Licht	
Schapen (<i>Ovis aries</i>)	Ongerief: 20,0% Matig 80,0% Licht	
Runderen (<i>Bos taurus</i>)	Ongerief: 20,0% Matig 80,0% Licht	
Paarden, ezels en kruisingen daarvan (Equidae)	Ongerief: 20,0% Matig 80,0% Licht	

Kippen	Ongerief: 20,0% Matig 80,0% Licht	
Andere vogels (andere Aves)	Ongerief: 20,0% Matig 80,0% Licht	
Honden (Canis familiaris)	Ongerief: 20,0% Matig 80,0% Licht	
Andere vissen (andere Pisces)	Ongerief: 20,0% Matig 80,0% Licht	
Andere zoogdieren (andere Mammalia)	Ongerief: 20,0% Matig 80,0% Licht	

5 Samenvatting

Deze aanvraag bevat 11.1 de 3V's om tot een besluit te komen.

In de aanvraag wordt niet specifiek aangegeven of mannelijke en vrouwelijke dieren gebruikt worden. Er is door het Secretariaat hierover geen vraag gesteld omdat het in-voorraad-gedood-probleem in deze geen rol speelt. In de aanvraag wordt namelijk beschreven dat zoveel mogelijk surplus dieren gebruikt worden. In het DEC-advies wordt dit ook benoemd.

Het Secretariaat heeft stil gestaan bij de vraag of 11.1

11.1

11.1 In het DEC advies wordt vermeld dat er binnen de DEC gediscussieerd is over het al dan niet hergebruiken van dieren voor het trainen van meerdere handelingen (bijv sc injectie daarna bloedafname en daarna euthanasie). De DEC komt tot de conclusie dat per training/trainingsprogramma het traject, de gekozen dieren en aantallen door de IvD beoordeeld dient te worden. Het Secretariaat 11.1

11.1

De aanvrager wordt gevraagd de diersoort "overige vogels" in de aanvraag

aan te passen. Verder wordt gevraagd humane eindpunten te vermelden in bijlage 3.4.4.1 en te onderbouwen waarom in enkele trainingen dieren bij moeten komen na de chirurgische handeling. De antwoorden op de gestelde vragen zijn nog niet ontvangen.

6 Voorstel besluit incl. voorstel geldigheidsduur van de vergunning

Het Secretariaat 11.1

Het Secretariaat

Voorstel is om de vergunning te verlenen van 11.1 2018 tot en met 31 december 2022.

Ter informatie

Onderstaande informatie is opgenomen op grond van artikel 1d lid 4, artikel 10a1 lid 2, artikel 10 lid 2 en/of artikel 10a3 van de wet.

- Go/ no go momenten worden voor aanvang van elk experiment afgestemd met de IvD.
- Het is verboden een dierproef te verrichten voor een doel dat, naar de algemeen kenbare, onder deskundigen heersende opvatting, ook kan worden bereikt anders dan door middel van een dierproef, of door middel van een dierproef waarbij minder dieren kunnen worden gebruikt of minder ongerief wordt berokkend dan bij de in het geding zijnde proef het geval is.
- Het is verboden dierproeven te verrichten voor een doel waarvan het belang niet opweegt tegen het ongerief dat aan het proefdier wordt berokkend.
- Overige wettelijke bepalingen blijven van kracht.

De ingangsdatum van de vergunning kan niet voor de verzenddatum van de beschikking zijn en zal indien van toepassing aangepast worden. Dit is ook het geval bij een voorgenomen besluit.

8 Concept beschikking voor akkoord CCD

Centrale Commissie Dierproeven

Postbus 20401
2500 EK Den Haag
www.zbo-ccd.nl

Contactpersoon
10.2.e

Datum 13 maart 2018
Betreft Adviesnota aanvraag AVD20174310.

Onze referentie
AVD20174310

In de vergadering van 23 februari 2018 is aanvraag AVD20174310 besproken door de CCD. De aanvraag is 11.1

Dit betreft een aanvraag ten behoeve van het competentiedossier van medewerkers, de CCD stelt aan dergelijke koepelaanvragen bepaalde eisen aan criteria en beslismomenten welke minimaal in de aanvraag opgenomen moeten zijn.

- Criteria voor humane eindpunten, met name wanneer chirurgie of een andere invasieve ingreep wordt getraind en de dieren bijkomen uit anesthesie.
- Het ongerief dat de dieren ondergaan moet duidelijk herleidbaar zijn. Dat er onderwijs en training plaats moet vinden is duidelijk en sinds de invoering van de herziene WoD is het bijhouden van een competentiedossier voor medewerkers een wettelijke vereiste. Dit neemt niet weg dat het ongerief voor deze dieren waar mogelijk beperkt moet zijn tot minimaal of licht. Voor het oefenen van invasieve ingrepen is het acceptabel dat de dieren soms matig ongerief zullen ervaren. Het is daarom noodzakelijk dat duidelijk is aangegeven welke ingrepen de dieren zullen ondergaan en welke ongeriefclassificatie daarvoor van toepassing is.
- Er moet een degelijke onderbouwing zijn van het aantal dieren dat wordt ingezet voor trainingsdoeleinden, in relatie tot het aantal medewerkers binnen de Instelling.
- De strategie binnen de instelling met betrekking tot hergebruik en het trainen op dieren die beschikbaar zijn vanwege het beëindigen van een lopend experiment moet beschreven zijn.

Aan aanvrager is gevraagd de aanvraag op deze punten aan te passen. De aanpassingen zijn doorgevoerd in de bijlage dierproeven. De noodzakelijke criteria, beslismomenten, onderbouwing van het aantal dieren en duidelijke uitsplitsing van het ongerief per diersoort zijn nu beschreven.

Het Secretariaat stelt voor 11.1

10.2.e

Van: info@zbo-ccd.nl
Verzonden: vrijdag 16 maart 2018 15:47
Aan: 10.2.e
CC:
Onderwerp: Ondertekening AVD4010020174310

Categorieën: Dossier: 10.2.e

Aanvraag AVD4010020174310 staat klaar ter ondertekening.

10.2.e Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

10.2.e

Van: info@zbo-ccd.nl
Verzonden: maandag 19 maart 2018 11:56
Aan: Secretariaat OBDA
CC: info@zbo-ccd.nl
Onderwerp: Ondertekening AVD4010020174310 akkoord

Beste 10.2.e

De beschikking van aanvraag AVD4010020174310 is ondertekend.

Opmerkingen voor het secretariaat:

@ 10.2.e: -Het DEC advies is helder en navolgbaar. -In het DEC advies is op heldere wijze inzicht gegeven in de vragen die in de aanvraag zijn gesteld. -U maakt voor de beantwoording van een aantal C vragen gebruik van standaardzinnen, te weten C5, C7, C14, C15, C16. Voor de desbetreffende vragen onderbouwt u niet op welke wijze u tot uw oordeel bent gekomen. De CCD vindt dit echter wel van belang. -De ethische afweging volgt door het gebruik van standaardzinnen niet op logische wijze uit de beantwoording van de C vragen. @ 10.2.e NTS 13-03-2018

10.2.e

10.2.e

Van: info@zbo-ccd.nl
Verzonden: maandag 19 maart 2018 11:56
Aan: Secretariaat OBDA
CC: Info-zbo
Onderwerp: Ondertekening AVD4010020174310 akkoord

Categorieën: Dossier: 10.2.e

Beste 10.2.e

De beschikking van aanvraag AVD4010020174310 is ondertekend.

Opmerkingen voor het secretariaat:

@ 10.2.e -Het DEC advies is helder en navolgbaar. -In het DEC advies is op heldere wijze inzicht gegeven in de vragen die aan de aanvrager zijn gesteld. -U maakt voor de beantwoording van een aantal C vragen gebruik van standaardzinnen, te weten C5, C7, C14, C15, C16. Voor de desbetreffende vragen onderbouwt u niet op welke wijze u tot uw oordeel bent gekomen. De CCD vindt dit echter wel van belang. -De ethische afweging volgt door het gebruik van standaardzinnen niet op logische wijze uit de beantwoording van de C vragen. @ 10.2.e NTS 13-03-2018

10.2.e Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: donderdag 22 maart 2018 15:27
Aan: Secretariaat OBDA
Onderwerp: Publicatie NTS 20174310
Bijlagen: NTS 20174310 publicatie.pdf

Hai dames van het secretariaat,

Zouden jullie NTS 20174310 kunnen publiceren? Er zijn geen bijzonderheden.

Groetjes 10.2.e

Centrale Commissie Dierproeven www.centralecommissiedierproeven.nl

.....
Bezuidenhoutseweg 73 | 2500 EK | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

M
E: 10.2.e

Aanwezig op maandag, dinsdag, woensdag en donderdag